

ประเทศค่อนข้างสูง และมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องแม้หลังวิกฤติทางเศรษฐกิจ เป็นที่น่าสังเกตว่า อุตสาหกรรมดังกล่าวให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการและการใช้ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและมีประสิทธิภาพเป็นอันดับหนึ่ง และให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงต่ำ (ข้อ(6)) ในอันดับที่สาม แต่อันดับที่สองแทนที่จะเป็นข้อ (2) เหมือนที่คาดไว้ล่วงหน้ากับข้อ (3) คือไม่โลก มากจนเกินไป โดยคำนึงถึงความมั่นคงของกิจการเป็นหลัก แล้วตามมาด้วยข้อ (4) คือ ชื่อสัตย์สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ส่วนการวางแผนการผลิตให้สอดคล้อง กับความสามารถในการบริหารจัดการ (ข้อ (3)) นั้น กลับไปอยู่ในอันดับที่ห้า ส่วนข้อที่ (5) และ (7) ได้จัดให้อยู่ในความสำคัญอันดับหก เหมือนของอุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ

โดยสรุป ความแตกต่างจากประเภทของอุตสาหกรรมถึงแม้จะมีผลทำให้มีความแตกต่างของ คำตอบอยู่บ้าง แต่ก็มิได้เป็นความแตกต่างอันเกิดจากความแตกต่างของอุตสาหกรรม แต่เป็นความ แตกต่างที่เกิดการมีปัญหาในการขยายตัวอย่างต่อเนื่องหรือมีปัญหาชะงักงันหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ใน บรรดาอุตสาหกรรมที่มีปัญหาชะงักงันหลังวิกฤติเศรษฐกิจ เช่น อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์พลาสติก จะให้ความสำคัญแก่การบริหารความเสี่ยงต่ำในอันดับสูง (อันดับที่สอง) ส่วนอุตสาหกรรมที่ไม่มีปัญหาคือ มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง อุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง ให้ความสำคัญในอันดับ สาม ขณะที่อุตสาหกรรมไม้แปรรูป กระดาษและสิ่งพิมพ์ ซึ่งไม่มีปัญหาเช่นกัน ให้ความสำคัญใน ข้อนี้ในอันดับที่ห้า (นั่นก็คือ ให้ความสำคัญน้อย) ยกเว้นอุตสาหกรรมโลหะและอโลหะซึ่งมีปัญหา จากวิกฤติทางเศรษฐกิจ แต่กลับให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงต่ำในอันดับที่สามเช่นกัน

อีกประเด็นหนึ่งที่ควรตั้งเป็นข้อสังเกต ก็คือ อุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญกับข้อ (4) ใน อันดับที่สูง คือ ชื่อสัตย์สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ มีแนว โน้มที่จะให้ความสำคัญกับคำตอบข้อ (3) ในอันดับที่สูง นั่นคือ ไม่โลกมากจนเกินไป โดยคำนึงถึง ความมั่นคงในกิจการเป็นหลัก ซึ่งในกรณีนี้ก็มีอุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่งที่ให้ความสำคัญ กับข้อ (3) ในอันดับที่สองและอุตสาหกรรมไม้แปรรูป กระดาษ และสิ่งพิมพ์ ที่ให้ความสำคัญ กับข้อ (3) ในอันดับที่สาม ยกเว้นอุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ ที่ให้ความสำคัญกับข้อ (3) ใน อันดับที่ยี่ห้า ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าอุตสาหกรรมดังกล่าวมีสัดส่วนตลาดภายในประเทศค่อนข้างสูง และมีการใช้สัดส่วนของเครื่องมือเครื่องจักรในประเทศค่อนข้างสูง ยกเว้นอุตสาหกรรมโลหะและ อโลหะ นอกจากนั้นแบบแผนของคำตอบสำหรับอุตสาหกรรมที่สัดส่วนการส่งออกสูงจะมีลักษณะ ใกล้เคียงกัน ขณะที่อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการส่งออกต่ำก็จะมีแบบแผนการตอบใกล้เคียงกันเช่น กัน ซึ่งแสดงได้โดยการจัดเรียงลำดับใหม่ ตามสัดส่วนของตลาดต่างประเทศ ดังนี้ คือ กลุ่มแรก อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง (ร้อยละ 46.2) อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ พลาสติก (ร้อยละ 33.3) อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม (ร้อยละ 30.3)

ตารางที่ 5.19 แสดงแบบแผนของคำตอบที่คล้ายกับของอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วน
การส่งออกสูง

ประเภทอุตสาหกรรม	ลักษณะต่างๆ ของเศรษฐกิจพอเพียง						
	1	2	3	4	5	6	7
1. อุตสาหกรรมส่งออก เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องนุ่งห่ม	2	1	4	6	7	3	5
2. อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ พลาสติก	3	1	4	7	6	2	5
3. อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	3	1	3	6	7	2	5

หมายเหตุ

- ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูกรวมทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ
- วางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
- ไม่โลภมากจนเกินไป โดยคำนึงถึงความมั่นคงในกิจการเป็นหลัก
- ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
- ผลิตสินค้าที่หลากหลาย
- เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำโดยใช้ทุนภายในเป็นหลัก
- มีการขยายการผลิตอย่างเป็นขั้นตอนจากตลาด ในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ

ส่วนอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของยอดจำหน่ายต่างประเทศต่ำตามลำดับ ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง (ร้อยละ 11.6) อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ (ร้อยละ 24.1) อุตสาหกรรมไม้แปรรูป กระดาษและสิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 26.4)

ตารางที่ 5.20 แสดงแบบแผนของคำตอบที่คล้ายกับของอุตสาหกรรมที่มีส่วนการ
ส่งออกต่ำ

ประเภทอุตสาหกรรม	ลักษณะต่างๆ ของเศรษฐกิจพอเพียง						
	1	2	3	4	5	6	7
1. อุตสาหกรรมเครื่องจักรและ อุปกรณ์ขนส่ง	1	5	2	4	6	3	6
2. อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ	1	2	5	4	6	3	6
3. อุตสาหกรรมไม้แปรรูป กระดาษและสิ่งพิมพ์	1	2	3	4	6	5	6

หมายเหตุ

1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก รวมทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ
2. วางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
3. ไม่โลภมากจนเกินไป โดยคำนึงถึงความมั่นคงในกิจการเป็นหลัก
4. ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
5. ผลิตสินค้าที่หลากหลาย
6. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำโดยใช้ทุนภายในเป็นหลัก
7. มีการขยายการผลิตอย่างเป็นขั้นตอนจากตลาด ในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมที่มีการส่งออกในสัดส่วนที่สูงจะเน้นข้อ (2) ในอันดับหนึ่งเหมือนกันหมดและเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ ข้อ (6) เป็นอันดับสอง เน้นเทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการและการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด (ข้อ (1)) เป็นอันดับสาม และข้อ (3) ไม่โลภจนเกินไป โดยคำนึงถึงความมั่นคงของกิจการเป็นหลักในอันดับที่สี่ และให้ข้อ (7) มีการขยายตัวอย่างเป็นขั้นตอนจากตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ในอันดับที่ห้า และข้อที่ (4) ซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ อยู่ในอันดับที่หก ส่วนการผลิตสินค้าที่หลากหลาย สามารถปรับเปลี่ยนได้ง่ายเพื่อลดความเสี่ยงจากการผันผวนของตลาดอยู่ในอันดับที่เจ็ด

กล่าวโดยสรุป ก็คือ อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของตลาดต่างประเทศเป็นสำคัญจะให้ความสำคัญกับข้อ (2) , (6) และ (1) ตามลำดับ ส่วนความซื่อสัตย์นั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก

ส่วนอุตสาหกรรมที่มีตลาดในประเทศเป็นส่วนใหญ่และใช้สัดส่วนของเครื่องมือเครื่องจักรภายในประเทศสูง จะให้ความสำคัญกับข้อ (1) คือเทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการ แต่มีราคาถูก และใช้ทรัพยากรในประเทศอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพเป็นอันดับหนึ่ง เน้นการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการ ในอันดับที่สอง ยกเว้น อุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำอยู่ในอันดับสาม ยกเว้น อุตสาหกรรมไม้แปรรูป กระดาษ และสิ่งพิมพ์ ที่เด่นก็คือ เน้นความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในอันดับสี่ เพราะลูกค้าส่วนใหญ่อยู่ในประเทศ จำเป็นต้องสร้างความเชื่อถือให้แก่ลูกค้า ส่วนการค้าต่างประเทศนั้น เน้นคุณภาพ ผลผลิตตามที่ตกลงกันไว้เป็นสำคัญ ดังนั้น ข้อ (1) และ ข้อ (4) คือ จุดเด่นของอุตสาหกรรมที่ตลาดภายในประเทศที่มีสัดส่วนสูง

ดังนั้น ถ้ามีการแยกโดยสัดส่วนของตลาดต่างประเทศแทนการแยกประเภทโดยอุตสาหกรรมตามลักษณะต่างๆ ของเศรษฐกิจพอเพียงที่อุตสาหกรรมต่างๆ นำมาใช้ก็จะได้ภาพความแตกต่างที่เด่นชัดยิ่งขึ้น ส่วนคำถามในข้อที่ 6.2 ถึง 6.12 ที่เคยได้เสนอไปแล้วนั้น ในการจำแนกขนาดอุตสาหกรรม ถ้าหากจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมจะมีรายละเอียดมากเกินไปจนความจำเป็นและจะไม่ได้ภาพที่ชัดเจน จึงขอให้ผู้สนใจในรายละเอียดเหล่านี้ศึกษาได้จากภาคผนวก ค ที่ได้มีการนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาแสดงเป็นรายอุตสาหกรรมไว้แล้ว ถึงแม้จะมีการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการส่งออกสูงและต่ำก็จะไม่ได้ภาพที่ชัดเหมือนในตารางที่ 5.19 และ 5.20 ดังที่ได้แสดงมาแล้ว

โดยสรุปในบทนี้ก็คือ การแสดงถึงความแตกต่างในการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงในข้อต่างๆ ที่จะศึกษาคว่าจะมีอุตสาหกรรมแตกต่างกันอย่างไรบ้าง ก็ให้เห็นได้ว่า ความแตกต่างของขนาดอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อม ในขณะที่อุตสาหกรรมขนาดกลางซึ่งก็เป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่ต้องพึ่งตลาดต่างประเทศเป็นหลัก ต้องการขยายตัวเร็ว ใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศล่าสุดเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ อุตสาหกรรมประเภทนี้ย่อมไม่คิดจะจัดการในแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก็สอดคล้องกับความแตกต่างที่ได้จากการศึกษาเป็นประเภทของอุตสาหกรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการส่งออกของผลผลิตที่สูงกว่าย่อมมีการเน้นประเด็นเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างไปจากอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของการส่งออกต่ำกว่า ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ในที่นี้ว่า การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงจะมีจุดเน้นอย่างใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับการส่งออกของอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นจำแนกโดยขนาดหรือจำแนกโดยประเภทของอุตสาหกรรม ซึ่งถ้าเป็นอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการส่งออกสูง ก็ต้องใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับการปรับตัวเข้ากับสภาพตลาดและการแข่งขัน ถ้าเป็นอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการส่ง

ออกไม่สูงควรเน้นเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และเน้นความซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบลูกค้า แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบเป็นสำคัญ และที่เป็นข้อสรุปตรงกันก็คือทุนมิได้เป็นปัจจัยที่สำคัญ สำหรับอุตสาหกรรมที่ผ่านวิกฤติเศรษฐกิจมาได้เพราะมีระบบการบริหารจัดการทุนที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดำเนินเอง

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปที่มาและความหมาย

งานวิจัยนี้มีจุดเริ่มต้นมาจากความเข้าใจของคณะผู้วิจัยว่าภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่ พร้อมทั้งรูปธรรมในการทำการเกษตรของเกษตรกรรายย่อยรายย่อยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2537 โดยที่ก่อนหน้านี้ได้ทรงมีแนวคิดในเรื่องนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 ทฤษฎีใหม่นี้ดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ สามขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่หนึ่ง เกษตรกรจะต้องสามารถพึ่งตนเองจากการเน้นการผลิตเพื่อการบริโภคเป็นหลักได้ ขั้นตอนที่สอง เมื่อมีผลผลิตมากเกินความจำเป็นเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ควรมีกิจกรรมกลุ่มในลักษณะเป็นสหกรณ์เพื่อการแปรรูปหรือการจำหน่าย ส่วนขั้นที่สาม สามารถร่วมมือกับกลุ่มทุนและพลังงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ภายหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พระองค์ได้มีพระราชดำรัสในเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งหมายถึง “พอกินพอใช้” ที่เคยมีพระราชดำรัสมาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 โดยอธิบายในปีต่อมาอย่างชัดเจนว่า “ความพอเพียง” นั้น หมายถึง ความพอประมาณ และความมีเหตุผล โดยได้เสนอเศรษฐกิจพอเพียงนี้ในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ แต่คนไทยทั่วไปก็ยังนึกภาพไม่ออกว่า เศรษฐกิจพอเพียงจะมีรูปธรรมที่นำมาใช้ปฏิบัติจริงได้อย่างไร เนื่องจากคุ้นกับทฤษฎีใหม่ซึ่งมีรูปธรรมของการผลิตการเกษตรสำหรับเกษตรกรรายย่อยเป็นหลัก จึงมีแนวโน้มจะอธิบายเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความหมายเช่นเดียวกับทฤษฎีใหม่ และเมื่อเป็นเช่นนั้นก็ยากที่จะปรับมาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในลักษณะที่สามารถปฏิบัติได้จริง เนื่องจากประเทศไทยมิได้มีเฉพาะภาคการเกษตร แต่ได้มีอุตสาหกรรมและบริการที่ก้าวหน้าไปไกลแล้ว

ดังนั้น ถ้าหากจะให้เศรษฐกิจพอเพียงมีสถานภาพเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศได้จริงจะต้องมีรูปธรรมที่จะสามารถนำมาใช้ในภาคอุตสาหกรรมและบริการได้ด้วย ประกอบกับคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพุทธเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อน และมีความเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงสามารถมีรูปธรรมได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าจะประยุกต์ความคิดดังกล่าวเข้ากับภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่สามารถฝ่าฟันวิกฤติทางเศรษฐกิจมาได้เป็นอย่างดีในระดับหนึ่ง เพราะน่าจะมีความเป็นไปได้สูงที่อุตสาหกรรมที่ผ่านวิกฤติเศรษฐกิจมาได้จะมีการดำเนินธุรกิจลักษณะ “เศรษฐกิจพอเพียง” บ้างไม่มากนักน้อย ในขณะที่เดียวกันก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นหัวใจของเศรษฐกิจภาคนอกการเกษตรของประเทศ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งจ้างงานที่มีขนาดใหญ่ อีกทั้งยังมีความสามารถในการอยู่

รอดสูง เนื่องจากส่วนแบ่งของตลาดไม่มากนัก และมีความสามารถในการปรับตัวได้มากกว่า
อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่มีสัดส่วนในการใช้ทุนและเครื่องมือเครื่องจักรค่อนข้างสูง

ดังนั้น เพื่อที่จะทำความเข้าใจความหมายในการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับ
อุตสาหกรรม คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมทั้ง
ตัวอย่างที่ได้ทรงประทานไว้ในที่ต่างๆ จนได้เป็นข้อสรุปเจ็ดประการ คือ

1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีที่มีราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ
2. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
3. ไม่โลภเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก
4. ชื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคและไม่เอารัดเอาเปรียบ
แรงงาน หรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
5. เน้นการกระจายความเสี่ยง จากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และ/หรือมีความสามารถ
ในการปรับเปลี่ยนผลผลิตได้ง่าย
6. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เงินเกินขีดความสามารถใน
การบริหารจัดการ
7. เน้นการตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดภายในประเทศและตลาดต่าง
ประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก

หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้ไปศึกษาดูงานเพิ่มเติมจากโครงการส่วนพระองค์จิตรลดา และ
สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี (ในพระบรมราชูปถัมภ์) ทำให้ได้ข้อสรุปเพิ่มเติมว่าหลักการของ
เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น แทนที่จะมีเพียงเจ็ดข้อควรจะเป็นเก้าข้อ
แต่เนื่องจากเมื่อถึงเวลานั้นได้ออกแบบสอบถามไปหมดแล้วไม่สามารถกลับตัวได้ทัน แต่ในงาน
วิจัยครั้งต่อไปควรจะกำหนดไว้เก้าข้อ

เพราะจากการศึกษาดูงานทั้งสองแห่งได้ข้อคิดเพิ่มเติมว่าทรงเน้นการใช้ทรัพยากรทุกชนิด
อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งประเด็นนี้ในที่สุดได้พยายามรวมไว้กับข้อที่ (1) คือใช้
เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีที่มีราคาไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ อีกทั้งมีการใช้
ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ส่วนอีกข้อหนึ่งนั้น เป็นจุดเน้นที่สำคัญของ
พระองค์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่เห็นได้ชัดคือสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี (ในพระบรมราชูปถัมภ์)
ซึ่งทรงเน้นการจ้างงานเป็นหลัก นั่นคือ ไม่พยายามใช้เทคโนโลยีมาทดแทนการจ้างงาน ยกเว้นการ
ไม่ใช้เครื่องมือเครื่องจักรแทนแรงงานแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้พระองค์
ทรงเล็งเห็นว่าการที่วิสาหกิจพยายามทำกำไรโดยการลดการจ้างงานลงนั้น ย่อมเป็นผลดีแก่
วิสาหกิจก็จริง แต่เมื่อมีคนว่างงานในสังคมเพิ่มขึ้น สังคมก็จะมีต้นทุนในการดูแลผู้ว่างงานและมี
ค่าใช้จ่ายในการแก้ปัญหาสังคมตามมาอีกมาก แม้กระนั้นก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ดีเท่ากับการให้

คนมีงานทำและมีรายได้ อันเป็นที่มาของพระราชดำรัสที่ว่า Our loss is our gain ซึ่งคนส่วนใหญ่ มักจะไม่ค่อยเข้าใจความหมายสำนวนนี้ของพระองค์ ดังนั้น ข้อเสนอขั้นต้นในขั้นนี้ก็คือ สำหรับ งานวิจัยต่อไป ที่จะประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับธุรกิจหรืออุตสาหกรรมต้องประกอบด้วย หลักการเกื้อประการดังต่อไปนี้

1. ใช้เทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก
2. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพสูงสุด
3. เน้นการจ้างงานเป็นหลัก โดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทนแรงงาน ยกเว้น ในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผลิตภัณฑ์
4. มีขนาดการผลิตที่สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
5. ไม่โลภจนเกินไป และไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก
6. ชื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคและไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
7. เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และ / หรือ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลผลิตได้ง่าย
8. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เงินกู้จนขีดความสามารถในการบริหารจัดการ
9. เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่นและการตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก

ในขณะที่ปัจจุบันได้มีความพยายามเผยแพร่ความคิดในเรื่องบรรษัทภิบาล (good corporate governance) ซึ่งเน้นในเรื่องความเป็นธรรม (equality) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ความโปร่งใสในการบริหารจัดการ (transparency) และความรับผิดชอบอย่างมีคุณธรรม (accountability) ซึ่งในข้อ 6 เพียงข้อเดียวของเศรษฐกิจพอเพียงก็ครอบคลุมความหมายส่วนใหญ่ของหลักการสำคัญทั้งสามของบรรษัทภิบาลแล้ว ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาประยุกต์เข้ากับ ธุรกิจและอุตสาหกรรมไม่เพียงแต่มุ่งประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง แต่มุ่งความมีประสิทธิภาพสูงสุดของการบริหารจัดการ เพื่อให้กิจการอยู่ได้อย่างดีด้วย อีกทั้งไม่มีความขัดแย้งภายในระบบคิดเนื่องจากมิได้เน้นกำไรสูงสุด เพราะเน้น “ความพอเพียง” ของทุกๆ ฝ่าย ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความหมายและเหมาะสมที่นำไปปฏิบัติมากกว่าบรรษัทภิบาลเสียอีก

เมื่อสามารถนำเอาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์เข้ากับธุรกิจและอุตสาหกรรมได้อย่าง สมบูรณ์แล้ว ในขั้นต่อไปย่อมเข้าใจได้ไม่ยากว่าเศรษฐกิจพอเพียงจะมีสถานภาพในการเป็นยุทธ ศาสตร์นำการพัฒนาประเทศได้หรือไม่ เพราะมีรูปแบบทั้งในการทำการเกษตรจากทฤษฎีใหม่

และยังประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงให้เข้ากับธุรกิจและอุตสาหกรรมได้อีกด้วย การพิสูจน์ในข้อนี้คือที่มาของงานวิจัยนี้

สรุปข้อค้นพบ

งานวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นตั้งแต่ต้นว่าการวิเคราะห์ปัญหาของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยมุมมองที่ไม่เคยเปลี่ยน คือ การนำเอาอุตสาหกรรมในประเทศที่ล้าหลังในแง่การผลิตไปเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมในประเทศที่มีความก้าวหน้าทางการผลิตมากกว่า ดังที่ได้มีการปฏิสัมพันธ์กรรมเอาไว้ในบทที่ 2 ย่อมเห็นได้ว่า คำตอบที่ได้ก็คือ จะต้องทุ่มเททรัพยากรเข้าไปแก้ไขปัญหาคิดค้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านทุน ตลาด เทคโนโลยี และการจัดการ โดยมีข้อสมมติฐานล่วงหน้าว่าอุตสาหกรรมเหล่านี้ไม่สามารถแก้ปัญหของตนเองได้ ซึ่งก็มีใช้วิธีการที่ผิด แต่ก็ไม่แน่ว่าการแก้ปัญหาลักษณะดังกล่าวจะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวคือ เป็นการแก้ไขปัญหที่ตรงประเด็นและใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

ทั้งนี้ ถ้าหากศึกษาตัวอย่างปัญหาของอุตสาหกรรมที่มีปัญหาการก่อหนี้ที่ไม่สามารถชำระคืนได้จากตัวอย่างของผู้ที่มาขอคำแนะนำจากศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงิน สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและประชาชน (สงป.) ก็จะพบว่าส่วนใหญ่ของธุรกิจที่มีปัญหาก็เนื่องมาจากการนำเอาเงินทุนระยะสั้น อันได้แก่ สินเชื่อที่ได้จากวงเงินขอเบิกเงินบัญชีจากธนาคารที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงไปใช้ในกิจการที่ไม่ถูกต้อง เช่น ไปลงทุนซื้อที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ หรือไปขยายที่อยู่อาศัย ซึ่งมีผลทำให้ผู้ประกอบการประสบปัญหาสภาพคล่อง เมื่อรายได้ลดลงอย่างรวดเร็วอันเป็นผลจากวิกฤติเศรษฐกิจ ขณะที่ดอกเบี้ยสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ก็แน่นอนว่าเจ้าของกิจการย่อมไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้เหล่านั้นได้ ปัญหารูปร่างๆ จึงเป็นการจัดการที่มีความเสี่ยงสูง ตรงกันข้ามกับการบริหารจัดการที่มีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากไม่จำเป็นต้องรีบร้อนหวังรวยเร็วตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการดังกล่าวย่อมขัดแย้งกับข้อเสนอในข้อ (4) (5) และ (8) ของเศรษฐกิจพอเพียง นั่นคือมีขนาดการผลิตที่สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ ไม่โลภจนเกินไป และไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก และเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้จนเกินขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ในทางตรงกันข้าม อุตสาหกรรมที่สามารถผ่านวิกฤติทางเศรษฐกิจมาได้ล้วนมีจุดเน้นร่วมกันตรงกันสามประเด็นหลักคือ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด มีขนาดการผลิตที่สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการและเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้จนเกินขีดความสามารถในการบริหารจัดการ โดยธุรกิจที่มีส่วนในการส่งออกสูง จะให้ความสำคัญกับการมีขนาดการผลิตที่สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการสูงเป็นอันดับหนึ่ง การบริหารความเสี่ยงต่ำเป็นอันดับสอง และการใช้เทคโนโลยีที่ถูกหลัก

วิชาการ แต่มีราคาถูก เป็นอันดับสาม เพราะต้องการเน้นการแข่งขัน ฉะนั้น อาจจะต้องใช้เทคโนโลยีราคาแพงจากต่างประเทศ ในขณะที่อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อตลาดในประเทศเป็นหลัก จะเน้นเรื่องเทคโนโลยีที่เหมาะสมเป็นหลัก ประกอบกับการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เน้นการมีขนาดการผลิตที่เหมาะสมเป็นอันดับสอง และการบริหารความเสี่ยงต่ำ เป็นอันดับสาม จะเห็นได้ว่า กิจกรรมที่ส่งออกและรอดพ้นจากวิกฤตินั้นมีจุดแข็งอยู่ที่การเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ เพราะถ้ามีฉะนั้น คงจะเกิดปัญหาเป็นหนี้ที่ไม่สามารถใช้คืนได้

เพียงการค้นพบเช่นนี้ก็เห็นได้ชัดว่าการแก้ปัญหาที่ถูกต้องนั้น ควรจะสนับสนุนให้อุตสาหกรรมเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการค้นพบของการศึกษานี้ ที่ว่าอุตสาหกรรมทั้ง 329 ที่ได้ศึกษา ใช้เงินทุนส่วนตัวค่อนข้างสูง เกินร้อยละ 60 เมื่อเริ่มกิจการ และมีความระมัดระวังในการใช้สินเชื่อจากสถาบันการเงินต่างๆ แม้หลังช่วงวิกฤติที่สามารถกู้ยืมได้ง่ายก็ไม่ได้จำเป็นต้องกู้ ส่วนใหญ่จะขยายกิจการโดยนำกำไรสะสมที่มีอยู่มาใช้แทนสินเชื่อ ดังนั้น ถ้าหากธุรกิจและอุตสาหกรรมมีการบริหารจัดการเงินทุนเป็นอย่างดีแล้ว ก็เกือบไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยเงินทุนจากภายนอกแต่อย่างใด แม้ในสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจ ดังนั้น การหาแหล่งสินเชื่อราคาถูกมาใช้หลังวิกฤติทางเศรษฐกิจจึงเป็นการแก้ปัญหาปลายเหตุที่ไม่จำเป็น

ในขณะเดียวกันข้อเสนอแนะที่ตามมาจากผลการศึกษานี้ก็คือ ถ้าเป็นอุตสาหกรรมที่มีตลาดภายในประเทศเป็นหลัก การช่วยให้อุตสาหกรรมเหล่านี้ได้มีเทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการ แต่มีราคาถูก พร้อมกับสนับสนุนให้อุตสาหกรรมเหล่านี้ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้น ยังพบต่อไปว่า อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนตลาดในประเทศเป็นส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่อง ความไม่โลภจนเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก อีกทั้งจะเน้นความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค ไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงาน หรือลูกค้าตลอดจนไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง จะเน้นในประเด็นหลังนี้มากเพราะเป็นข้อเสียของอุตสาหกรรมด้วย ซึ่งก็เป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง ในขณะที่อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของการส่งออกค่อนข้างสูงจะเน้นในสองประเด็นนี้น้อยกว่า เพราะต้องการทำกำไรและเน้นการตอบสนองตลาดเป็นสำคัญ ซึ่งก็นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่าอุตสาหกรรมที่มีตลาดภายในประเทศเป็นหลักจะเน้นการดำเนินการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีกว่าอุตสาหกรรมที่เน้นตลาดต่างประเทศเป็นหลัก แต่ข้อสรุปเช่นนี้ก็มิได้หมายความว่าอุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออกจะต้องปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะหลักการสำคัญของการอยู่รอดของอุตสาหกรรมเหล่านี้คือ การเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ นั่นเอง

ประเด็นสำคัญของการค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ก็คือ ในช่วงที่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมโดยรวมหรือจะจำแนกตามขนาดและประเภทอุตสาหกรรม ล้วนแต่ได้คะแนนเฉลี่ย B เมื่อพิจารณาจากหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ถึงแม้ดัชนีภายในของอุตสาหกรรมจะมีค่าแตกต่างกันตามขนาดของอุตสาหกรรมและประเภทอุตสาหกรรมก็ตามที่ ดัชนี

ที่มีส่วนช่วยดึงให้ค่าเฉลี่ยสูงขึ้น ก็คือ แผนปฏิบัติการเกี่ยวกับระบบงานและการแก้ไขด้านขนาดการผลิต การแก้ไขปัญหาด้านค่าคงคลัง ซึ่งก็สอดคล้องกับหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงในข้อที่กล่าวว่า มีขนาดการผลิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ การดำเนินธุรกิจกับลูกค้า ธุรกิจที่เกี่ยวข้องและแรงงาน ที่เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ว่า ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคและไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ อีกกลุ่มหนึ่งที่อุตสาหกรรมทุกขนาดทำได้ดี คือ การบริหารการเงิน การบริหารความเสี่ยงและการจัดการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเศรษฐกิจพอเพียงในข้อที่ว่า เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เงินเกินขีดความสามารถในการบริหารจัดการ

แต่เมื่อวิกฤติทางเศรษฐกิจผ่านไปแล้ว คะแนนที่วัดจากการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงลดลงเป็น C+ แต่ก็มีจุดเด่นที่อุตสาหกรรมเน้นการใช้เทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการและมีราคาถูก โดยได้คะแนนเฉลี่ย B โดยที่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจในภาพรวมของอุตสาหกรรมได้คะแนนเฉลี่ย B- เนื่องจากไม่มีโอกาสที่จะปรับปรุงในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมขนาดเล็กก็เน้นการปรับปรุงเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นเช่นกัน ขณะเดียวกัน ปัจจัยที่ทำให้คะแนนลดลงก็คือขนาดการผลิตที่เหมาะสม ซึ่งในช่วงวิกฤติทางเศรษฐกิจมีการปรับตัวอย่างมาก จนได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า B แต่เมื่อภาวะการณ์เริ่มกลับเข้าสู่ปกติ คะแนนในเรื่องนี้ก็ลดลงเหลือ C+ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากความพยายามจะขยายกิจการโดยมุ่งหวังจะลดต้นทุนต่อหน่วยลงมา แต่อาจจะมิได้พิจารณาความสามารถในการบริหารจัดการเท่าที่ควร

ปัจจัยที่จุดให้คะแนนต่ำอีกสองปัจจัยคือ ไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก ได้คะแนนเฉลี่ย C เพราะถึงแม้จะเห็นด้วยกับการไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก แต่การแสวงหากำไรเมื่อมีโอกาสเพื่อขยายกิจการได้เร็วก็เป็นสิ่งจำเป็น ปัจจัยที่จุดอีกปัจจัยหนึ่งในภาวะเศรษฐกิจเริ่มปรับตัวดีขึ้นก็คือการประเมินข้อไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค ผู้จำหน่ายวัตถุดิบและแรงงาน ได้คะแนน C ในขณะที่ช่วงวิกฤตินั้น ได้คะแนนเฉลี่ย B+ ทั้งนี้เพราะธุรกิจเริ่มจะเน้นกำไรเป็นหลักและคิดว่าการทำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จก็ต้องมีการเอาเปรียบผู้อื่นบ้าง ทั้งหมดนี้จึงมีผลทำให้คะแนนเฉลี่ยในการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงลดลงเป็น C+

แต่เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมแล้วปรากฏว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอได้คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ C ทั้งนี้เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการส่งออกมากที่สุด อีกทั้งอุตสาหกรรมสิ่งทอนั้น ในช่วงภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจกลับได้รับผลดีจากการที่ค่าเงินบาทลดลง ทำให้มีกำไรเป็นขอดีเงินบาทสูงขึ้น ถ้าหากอุตสาหกรรมดังกล่าวไม่เป็นหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศสูงจนเกินไป เป็นการแสดงให้เห็นอีกครั้งหนึ่งว่าอุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออกจะใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงน้อยกว่า โดยที่เฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเทคโนโลยีการผลิตและการขยายการผลิต โดยที่อุตสาหกรรมดังกล่าวจะเน้นการใช้เทคโนโลยีที่สามารถลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยให้ได้มากที่สุดเพื่อความ

สามารถในการแข่งขันโดยไม่คำนึงว่าเป็นเทคโนโลยีที่มีราคาแพงหรือไม่ นอกจากนั้นการขายการผลิตจะเป็นไปตามความต้องการของตลาดต่างประเทศมากกว่า แต่จุดแข็งที่ช่วยทำให้อุตสาหกรรมไม่มีปัญหามากนักก็คือการบริหารความเสี่ยงต่ำหรือการใช้ทุนภายในเป็นหลักนั่นเอง

ในทางตรงกันข้าม ถ้าเป็นอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการส่งออกไม่สูงก็มักจะเน้นเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ เน้นความซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบลูกค้า แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ เป็นจุดเน้นที่สำคัญ ดังนั้น ความแตกต่างของประเภทอุตสาหกรรมที่อาจจะมีผลต่อระดับการประยุกต์ใช้พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงนั้นอาจมีใช้ประเด็นสำคัญ ปัจจัยชี้ขาดนั้นขึ้นอยู่กับว่าอุตสาหกรรมเหล่านั้นมีสัดส่วนการส่งออกมากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่ได้นำมาแสดงไว้ในงานวิจัยครั้งนี้ ทั้งในส่วนที่มีการวิเคราะห์อย่างละเอียด นั่นก็คือ ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนที่มีได้เสนอไว้ละเอียดแต่ได้แสดงผลในตารางภาคผนวก ข และ ค นั่นก็คือ ส่วนที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา โครงสร้างทางการเงิน การผลิตและการจัดการ ซึ่งมีข้อมูลรายละเอียดสัดส่วนพนักงาน จำแนกโดยวุฒิการศึกษา การประเมินคุณสมบัติของพนักงาน ตลอดจนลักษณะการฝึกอบรมในฐานะที่เป็นข้อมูลประกอบ มิได้นำมาอภิปรายอย่างละเอียด แต่ก็มีประเด็นที่น่าสนใจเป็นต้นว่า ในภาพรวมพนักงานที่มีคุณสมบัติต่ำกว่าปริญญาตรีมีคุณสมบัติที่พึงปรารถนาของอุตสาหกรรมได้คะแนนในระดับ C+ ในขณะที่พนักงานที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีและสูงกว่าได้รับการประเมินโดยอุตสาหกรรมในระดับ B (โปรดดูผลตาราง A 3.7 และ A 3.8 ในภาคผนวก ข) ขณะที่พนักงานที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีความสามารถต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อม (ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับ D+ ถึง C- ตามลำดับ) ในขณะที่พนักงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่ามีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ได้ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทุกขนาดอุตสาหกรรม ในขณะที่ยังมีการวิจัยและการพัฒนาและการฝึกอบรมพนักงานในสถานประกอบการขนาดเล็กมีต่ำกว่าอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลาง ตามลำดับ (โปรดดูตารางที่ A 3.9 ถึง A 3.11 ในภาคผนวก ข)

ลักษณะดังกล่าวเป็นการสะท้อนถึงขีดจำกัดและความสามารถในการปรับตัวของอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อมเทียบกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและช่วยอธิบายได้ว่าเหตุใดอุตสาหกรรมขนาดกลางจึงมีผลผลิตสูงกว่า รวมทั้งความสามารถลดจนความเข้าใจในการประยุกต์แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

ภายหลังจากที่ได้นำประเด็นทั้งหมดมาเสนอตามลำดับความสำคัญแล้ว คณะผู้วิจัยใคร่เสนอประเด็นต่างๆ เหล่านี้เป็นผลจากการทำการวิจัยครั้งนี้มาเพื่อให้ผู้อ่านได้ประกอบการพิจารณา

1. สำหรับผู้ที่สนใจจะวิเคราะห์รายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา โครงสร้างทางการเงิน การผลิตและการจัดการ ขอให้ศึกษาแบบสอบถาม (ภาคผนวก ก) และผลการศึกษาที่แสดงในรูปตาราง (ภาคผนวก ข) อย่างละเอียด ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการอธิบายว่าเหตุใดอุตสาหกรรมขนาดต่างๆ และประเภทต่างๆ จึงได้ประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะที่ต่างกันได้ในระดับหนึ่ง

2. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรจะแบ่งลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงให้ชัดเจนเป็นเก้าลักษณะ โดยเพิ่มเข้าไปอีกสองข้อ คือ จะต้องใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด และเน้นการจ้างงานให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยไม่นำเอาเทคโนโลยีมาทดแทนแรงงาน ยกเว้นในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่คุณภาพของผลิตภัณฑ์

3. เมื่อมีการเต็มใจจ้างงานให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทนแรงงาน ถึงแม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะมีผลดีแก่สังคมโดยรวมเป็นอย่างยิ่ง แต่ก็จะมีผลกระทบทางลบด้านความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ประเด็นนี้อาจจะเป็นข้อจำกัดที่สำคัญของการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเข้าช่วยเหลือโดยรัฐ เป็นต้นว่ามีการลดภาษีรายได้ธุรกิจของอุตสาหกรรมที่จ้างงานเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะการกระทำเช่นนี้เท่ากับช่วยรัฐแก้ปัญหาสังคมได้ในระดับหนึ่ง และขณะเดียวกันก็อาจจะต้องมีมาตรการส่งเสริมให้อุตสาหกรรมเหล่านี้ทำวิจัยและพัฒนา ในการที่ลดต้นทุนด้านอื่น เช่น ลดต้นทุนด้านเทคโนโลยีและการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และนำมาหมุนเวียนใช้ใหม่ หรืออาจจะต้องตั้งบริษัทลูกหรือบริษัทในเครือในลักษณะเป็นพันธมิตรยุทธศาสตร์ (strategic partner) กับบริษัทต่างประเทศหรือการร่วมทุนอย่างมีนัยยะสำคัญ เพื่อการพัฒนากระบวนการผลิต (venture capital) ร่วมกันเหมือนข้อเสนอของสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์)

4. จากข้อ (2) และ (3) รวมทั้งผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว อุตสาหกรรมที่จะสามารถประยุกต์พระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีที่สุด ก็คือ อุตสาหกรรมขนาดกลางที่มีสัดส่วนการส่งออกไม่มากนัก หรือจำหน่ายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ เพราะอุตสาหกรรมดังกล่าวจะเน้นในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค ไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบได้เพราะเน้นการอยู่รอดในระยะยาวเป็นหลัก พร้อมทั้งมีความพร้อมกว่าเนื่องจากมีบุคลากรที่มีคุณภาพมากกว่า แต่ถ้าหากเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออกและต้องแข่งขันกับต่างประเทศสูง อาจจะต้องลดระดับหรือหลักการบางประการของเศรษฐกิจพอเพียง

5. เห็นได้ชัดว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องนำเอาบรรษัทภิบาล (good corporate governance) มาใช้ในกรณีของประเทศไทยเพราะแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมยิ่งกว่า และถ้าจะส่งเสริมให้มีการบริหารธุรกิจและอุตสาหกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงอุตสาหกรรมควรมีรางวัลให้แก่อุตสาหกรรมที่ได้คะแนนสูงสุดของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม หรือจุดเน้นที่สำคัญบางจุด เช่น การใช้เทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก, เน้นการจ้างงาน, เน้นความซื่อสัตย์สุจริต และมีการบริหารความเสี่ยงต่ำ เป็นต้น ดังนั้น การเร่งให้มีการทำดัชนีวัดระดับเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมเพื่อหาทางส่งเสริมในทางที่เหมาะสมต่อไป น่าจะเป็นความจำเป็นที่เร่งด่วนที่ควรจะต้องจัดให้มีขึ้นโดยเร็ว

6. การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมหลังจากมีปัญหาทางการเงินแล้ว เป็นการแก้ปัญหาปลายเหตุ และถึงแม้จะมีการสนับสนุนทางการเงินให้แก่ผู้ประกอบการในระยะเริ่มต้นมากเกินไป ก็จะไปขัดกับหลักการบริหารความเสี่ยงต่ำ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของความอยู่รอดในการดำเนินธุรกิจในช่วงที่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ การช่วยเหลือที่ถูกต้องคือการให้คำแนะนำให้ธุรกิจสามารถเริ่มต้นในการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตัวแบบที่เป็นรูปธรรมที่ดีที่สุดคือโครงการส่วนพระองค์จิตรลดา ตัวแบบดังกล่าวควรมีการขยายให้เป็นตัวอย่างในพื้นที่ต่างๆ พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะในการเริ่มต้นและมีรายละเอียด ในเรื่องต่างๆ เช่น กรณีการใช้เทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการแต่มีต้นทุนต่ำ การใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการผลิตที่หลากหลายเพื่อนำของเสียจากกระบวนการผลิตหนึ่งไปเป็นวัตถุดิบของอีกกระบวนการผลิต หรือทำให้มีผลผลิตที่หลากหลายจากส่วนที่อาจจะเป็นของเสีย ทำให้ลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้ เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำโดยพยายามเริ่มกิจการจากทุนภายในให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นต้น การให้คำแนะนำเช่นนี้จะประโยชน์แก่ผู้ที่เริ่มต้นวิสาหกิจมากกว่าการเน้นการสนับสนุนทางการเงิน ซึ่งเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด แต่ก็มีความเสี่ยงต่อความล้มเหลวสูงที่สุด

7. ประเด็นที่เป็นปัญหาสำหรับงานวิจัยต่อไปก็คือ จะมีรูปแบบที่เหมาะสมที่จะประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออกได้อย่างไร เห็นได้ชัดว่าถ้าเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำเป็นที่จะต้องให้มหาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในสัดส่วนที่เหมาะสม ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการวิจัยต่อไปว่าสัดส่วนที่เหมาะสมควรจะเป็นร้อยละเท่าใดของผู้ถือหุ้นทั้งหมดและจะมีส่วนร่วมที่มากกว่าการเป็นผู้ถือหุ้นและรอการแบ่งผลกำไร นั่นคือ จะเข้าไปมีส่วนในการกำหนดนโยบายการผลิตและจำหน่ายของอุตสาหกรรมได้อย่างไร หรือมีรูปแบบการเป็นเจ้าของในรูปแบบอื่น เป็นต้นว่า วิสาหกิจมหาชนจะได้หรือไม่ และจะมีรูปแบบในการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้อย่างไร ตัวอย่างของสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) ถึงแม้จะไม่ได้เป็นการผลิตที่เน้นการส่งออก แต่รูปแบบที่มีลักษณะมีบริษัทลูกในเครือเพื่อบริการสมาชิกและเพื่อช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการตั้งบริษัท

ถูกเพื่อรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการบริหารจัดการและเทคโนโลยีในการผลิตที่เหมาะสม ล้วนเป็นประเด็นที่ต้องการการวิจัยต่อไปในอนาคต

8. จะสามารถต่อภาพที่ปรากฏในงานวิจัยนี้เข้ากับทฤษฎีใหม่ในขั้นตอนต่างๆ เพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดทิศทางในการพัฒนาโดยรวมของประเทศได้อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และแผนฯ ต่อไปที่อาจจะมีตามมาในภายหลัง

ปัจจัยฉุดฉุด

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อจะให้เกิดความคลุกเบี่ยงที่จะนำพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเสมือนกรอบความคิดที่จะกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศในอนาคตที่แตกต่างกับแนวทางเศรษฐกิจที่เน้นการก้าวไปกับโลกไร้พรมแดนทางเศรษฐกิจโดยไม่มีการย้อนกลับมาดูตัวเองว่ามีจุดดีและจุดด้อยอย่างไร แต่ในขณะเดียวกันเศรษฐกิจพอเพียงก็มีได้เน้นการปิดประตูไม่คบค้ากับใคร แต่เป็นการคบค้าอย่างมีสติ เพื่อมิให้ตนเองต้องตกเป็นเหยื่อ ในขณะเดียวกันก็ไม่เอาโรคเอาเปรียบผู้อื่น พร้อมทั้งช่วยยกระดับสติปัญญาให้แก่ผู้อื่นด้วย เพื่อนำไปสู่โลกที่มีสันติสุขกว่าเดิมในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับคติในพุทธธรรมหรือหลักการของพุทธเศรษฐศาสตร์ แต่ประเด็นที่เป็นปัญหาก็คือจะนำกรอบความคิดนี้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างไร ในขณะที่ทฤษฎีและรูปธรรมของเศรษฐกิจพอเพียงที่เห็นได้ชัดก็คือ การประยุกต์ทฤษฎีใหม่กับการทำการเกษตรตามขั้นตอนต่างๆ ของทฤษฎีของเกษตรกรรายย่อย

งานวิจัยนี้จึงต้องการจะชี้ให้เห็นว่าถ้าจะประยุกต์แนวคิดดังกล่าวเข้ากับธุรกิจและอุตสาหกรรมจะทำได้อย่างไร โดยใช้อุตสาหกรรมขนาดเล็ก ข้อมและกลางเป็นตัวดำเนินเรื่อง และใช้ฉากหลังของวิกฤติทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพิสูจน์ให้เห็นว่าอุตสาหกรรมที่ผ่านวิกฤติเศรษฐกิจมาได้นั้น ได้ดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ เมื่อได้คำตอบว่าอุตสาหกรรมที่ผ่านวิกฤติทางเศรษฐกิจมาได้ล้วนประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงได้ในระดับดี (B) แต่ในยามปกติอุตสาหกรรมเหล่านี้จะดำเนินการในระดับที่น่าพอใจกว่าระดับพอใจโดยปกติเล็กน้อย (C+) เมื่อภาพเริ่มชัดขึ้นเช่นนี้ จึงทำให้เกิดเห็นหนทางที่จะประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ ทั้งภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมได้ชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งยังสามารถระบุชัดเจนไปได้แน่นอนว่าการส่งเสริมอุตสาหกรรมด้วยการเน้นความช่วยเหลือทางการเงินแต่เพียงอย่างเดียวไม่ใช่วิธีการที่ถูกต้อง

จึงเป็นหน้าที่ของผู้สนใจในประเด็นนี้จะช่วยกันหาแนวทางประยุกต์ความคิดดังกล่าวให้แจ่มชัดและกว้างขวางยิ่งขึ้น ข้อเสนอที่กล่าวมาทั้งแปดข้อ นอกจากหกข้อแรกที่กล่าวถึงควรและไม่ควรจะทำอย่างไรบ้าง ข้อที่ 7 และ ข้อที่ 8 เป็นข้อที่คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิสัยทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงมาเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาประเทศ

ไทยโดยมีรูปธรรมที่ชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงจะเกิดขึ้นได้ในประเทศไทยในที่สุด จากผู้ที่เข้าใจความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพร้อมที่จะประยุกต์พระราชดำริของพระองค์ในทางที่ไม่ผิดเพี้ยนจากทิศทางที่พระองค์ได้ทรงวางแนวทางเอาไว้แล้ว

การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ได้มีการจัดสัมมนาครั้งแรกเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2544 ที่โรงแรมรอยัลริเวอร์ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ เพื่อเสนอผลงานวิจัยในเบื้องต้นโดยได้เชิญปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (นายมนู เลียวไพโรจน์) มากล่าวเปิดการสัมมนา โดยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมได้แนะนำเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวงอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมรับฟังผลงานวิจัยให้นำผลงานวิจัยไปปฏิบัติด้วย ในการประชุมดังกล่าวได้มีข้าราชการที่เกี่ยวข้องจากหลายหน่วยงาน เช่น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรม และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ตลอดจนผู้บริหารระดับสูงของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่ให้ข้อมูลและเข้าร่วมรับฟังด้วย คาดว่าจะมีการนำผลที่ได้จากการสัมมนาไปใช้ในการดำเนินนโยบายของรัฐและการปฏิบัติของอุตสาหกรรมในระดับหนึ่ง

2. ได้มีการจัดสัมมนาครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2545 ที่โรงแรมสยามซิตี้ พญาไท กรุงเทพฯ เพื่อเสนอผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้แก่เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรม และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เข้าร่วมรับฟังรวมทั้งสิ้นประมาณ 150 คน คาดว่าจะมีการนำเอาผลที่ได้จากการวิจัยไปสู่การกำหนดนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องพอสมควร

3. ในการจัดประชุมสัมมนาทั้งสองครั้งได้มีสื่อมวลชนให้ความสนใจในการเขียนบทความช่วยเผยแพร่งานวิจัย มีการออกรายการวิทยุและมีการนำเสนอข่าวในรายการโทรทัศน์ ซึ่งคาดว่าจะมีผลในเชิงการให้ความรู้แก่สาธารณชนในวงกว้างพอสมควร

4. เนื่องจากนายสรวิชัย เปรมชื้น นักวิจัยของโครงการปัจจุบันได้ทำงานในสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ งานของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ซึ่งแต่เดิมนั้นเฉพาะประเด็นการเพิ่มผลผลิตเป็นหลัก ได้หันมาให้ความสำคัญกับการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับการเพิ่มผลผลิตให้แก่อุตสาหกรรมในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์ที่พยายามลดต้นทุนรวมทั้งของอุตสาหกรรมและสังคมให้ต่ำที่สุดโดยมีผลลัพธ์ คือ ผลผลิตของอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพดี มีประโยชน์ต่อผู้บริโภค ไม่สร้างปัญหากับสิ่งแวดล้อม มีราคาไม่แพง ทุกฝ่ายได้รับผลตอบแทนตามความเหมาะสม และมีความสุขตามอัตภาพและมีส่วนสำคัญในการช่วยลดปัญหาสังคม

5. ขณะนี้ นายอภิชัย พันธเสน ได้ทำโครงการวิจัย การยกระดับอุตสาหกรรมไทยอย่างก้าวกระโดดด้วยวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศและการเปรียบเทียบเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (Best Practices & Benchmarking) เพื่อประยุกต์ใช้กับธุรกิจชุมชนทั่วประเทศ 300 แห่ง โดยได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในฐานที่เป็นเงื่อนไขสำคัญในการกำหนดวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) เอาไว้ด้วย ซึ่งมีผลทำให้มีการทำความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับธุรกิจชุมชนทั่วประเทศ

เพียงการใช้ประโยชน์ที่ได้ระบุไว้ 5 ประการที่ได้ดำเนินไปแล้ว คาดว่าน่าจะคุ้มค่ากับการลงทุนในการทำวิจัยในครั้งนี้ แต่เชื่อว่าการใช้ประโยชน์ที่จะตามมาจากงานวิจัยนี้ในอนาคตคงจะมีมากกว่านี้อีกมากนัก ถึงขั้นที่อาจจะมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินธุรกิจและอุตสาหกรรมในอนาคตของประเทศไปสู่แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในสัดส่วนที่สำคัญเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความภาษาไทย

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2543. โครงการ 13: เร่งรัดปรับปรุงประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจ
อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2544 . แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ
เพื่อการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเซรามิกส์และแก้ว. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวง
อุตสาหกรรม. (www.dip.go.th/sme/tindex.htm)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2544. แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ
เพื่อการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอาหารและอาหารสัตว์. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม. (www.dip.go.th/sme/tindex.htm)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2544. แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ
เพื่อการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม. (www.dip.go.th/sme/tindex.htm)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2544. อุตสาหกรรมสาร. วารสารกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวง
อุตสาหกรรม ปีที่ 44 เดือนมกราคม – กุมภาพันธ์.

โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา. ไม่ระบุ พ.ศ., แผ่นพับเผยแพร่โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา
พระราชวังดุสิต ถนนราชวิถี กรุงเทพฯ 10303.

ณรงค์ชัย อัครเศรณี และคณะ. 2526. การจ้างงานของกิจการนอกฟาร์มในชนบทไทย. กรุงเทพฯ :
บริษัทจัดการอุตสาหกรรม จำกัด.

คณีย์ เทียนพุด. 2543. การจัดทำแผน HRD สู่สหัฐวรรษหน้า. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ., บริษัท ดี เอ็น ที คอนซัลแตนท์ จำกัด.

คำริ สุโขชนัง. 2543. แหล่งสนับสนุนในการเริ่มธุรกิจ SMEs . เอกสารประกอบคำบรรยาย วันอาทิตย์ที่ 26 มีนาคม ณ หอประชุมเล็กมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และรจิตกนก จิตมันชัยธรรม. 2541. การคอร์รัปชันในภาคธุรกิจกับบริษัท ภิบาลในประเทศไทย. รายงานทีดีอาร์ไอ ฉบับที่ 29 มิถุนายน, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย.

ทวี บุตรสุนทร. 2543. SMEs กับปัจจัยความสำเร็จในปัจจุบันและอนาคต. สัมมนาวิชาการ SMEs 62 ปี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 18 พฤศจิกายน

ธนาคารกรุงเทพ. 2543. โครงการสินเชื่อรวมใจพัฒนา SMEs. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด มหาชน.

ปถมพร ตะละภัก. 2544. สัมภาษณ์โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2544 เวลา 9.00น. ถึง 12.00น. ณ ที่ทำการโครงการส่วนพระองค์จิตรลดา.

ปราณี โอภาสานนท์, และคณะ. 2533. สถานภาพการใช้เทคโนโลยีของอุตสาหกรรมขนาดย่อมและ ขนาดกลาง. กรุงเทพฯ : กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.

บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย . 2541. ภาวะธุรกิจอุตสาหกรรมปี 2540 และแนวโน้มใน อนาคต. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำกัด.

บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย . 2544. ภาวะธุรกิจอุตสาหกรรมปี 2543 และแนวโน้มใน อนาคต. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำกัด.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. 2541. พระราชดำรัส : คู่มือการดำเนินชีวิตสำหรับประชาชน ปี 2541 และทฤษฎีใหม่. สำนักงานจัดการทรัพย์สินส่วนพระองค์ สำนักงานจัดการทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์ บริษัท มงคลชัยพัฒนา จำกัด บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน).

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. 2542. พระราชดำรัส. 4 ธันวาคม 2541, บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ภิกษุเดช รัชนี (หม่อมเจ้า). 2538. โครงการหลวง. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

ราชกิจจานุเบกษา. 2543. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543. เล่ม 117 ตอนที่ 9ก. 17 กุมภาพันธ์.

วิเชียร ผลวัฒน์สุข. 2524. สัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นมาการพัฒนา และอุปสรรคของสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2544 เวลา 10.00 น. ถึง 12.00 น. ณ ที่ทำการสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด.

วิจิตร อวาทกุล . 2540. การฝึกอบรม : คู่มือการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ., ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไว จามรมาน. 2542. บรรณานิตศึกษา: งานวิจัยอุตสาหกรรมขนาดกลางย่อมของญี่ปุ่นและไทยในทศวรรษที่ 60-80. วารสารบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับพิเศษ SMEs, 2 มีนาคม.

สงป. 2543. กรณีศึกษา: การต่อสู้เพื่ออยู่รอดของ SMEs และประชาชน, ศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม และประชาชน, ตุลาคม.

สมคิด บางโม. 2544. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. พิมพ์ครั้งที่ 2., กรุงเทพฯ: บริษัท วิทย์พัฒน์ จำกัด.

ฝ่ายวิจัยและระบบสารสนเทศ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2542. ดัชนีชี้วัดสถานภาพและศักยภาพอุตสาหกรรม . กรุงเทพฯ.

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. 2544. นโยบายการพัฒนาแรงงานเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน.

วารสาร สอท. ปีที่ 10 ฉบับที่ 56 (ม.ค.-ก.พ.44) หน้า 48-55.

สมศักดิ์ แด้มบุญเลิศชัย. 2542. การส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค. วารสารบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับพิเศษ SMEs, 2 มีนาคม.

สมศักดิ์ แด้มบุญเลิศชัย. 2538a. การส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม. โครงการฝึกอบรมเศรษฐศาสตร์ระบบตลาดและการจัดการทางธุรกิจ ศูนย์บริการวิชาการคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมศักดิ์ แด้มบุญเลิศชัย. 2538b. การกระจายแหล่งอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค. โครงการฝึกอบรมเศรษฐศาสตร์ ระบบตลาดและการจัดการทางธุรกิจ ศูนย์บริการวิชาการคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์). 2541. เอกสารเผยแพร่. สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด 113 หมู่ 3 ต.หนองโพ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี 70120.

สาธิต ศิริรังคมานนท์. 2543. SMEs กับปัจจัยความสำเร็จในปัจจุบันและอนาคต. เอกสารประกอบคำบรรยาย ชุดที่ 2 คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 20 ตุลาคม.

อภิชัย พันธเสน. 2542. เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงกับการวิเคราะห์ความหมายของนักเศรษฐศาสตร์. วารสาร ธ.ก.ส. ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 (เม.ย. – ก.ค. 43), หน้า 5-31.

อภิชัย พันธเสน. 2539. พัฒนาชนบทไทย: สมุทัยและมรรค แนวคิด ทฤษฎี และภาพรวมของการพัฒนา. มุลินธิภูมิปัญญาด้วยความร่วมมือของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

หนังสือและบทความภาษาอังกฤษ

Akarasane, Narongchai, and others. 1983. **Rural Off-farm Employment in Thailand**. Bangkok: Industrial Management.

APO. 2001. **Impact of Governance on Productivity**. Project Notification, Asian Productivity Organization, Tokyo, Japan, April, 5.

Douglass, Mike. 1979. **Regional Development for Rural Development: The Case of the Central Plains of Thailand**. School of Development Studies, University of East Anglia, April.

Lertwicha, Pornpilai. 1989. **State of Small Scale Industry in Thailand**. Rural News vol.4 No.1, Jan-March.

Puntasen, Apichai. 2001. **The Aftermath of Thailand's Economic Crisis and Some Possible Ways Out**. mimeograph.

TDRI. 1990. **Industrializing Thailand and Its Impact on the Environment**. Year-End Conference on Industrializing Thailand and Its Impact on the Environment, Chon Buri, Bangkok: TDRI.

Tyler, Biggs, and others. 1990. **Rural Industry and Employment Study: A Synthesis Report**. Bangkok: TDRI.

Unakul, Sanoh. 1987. **Thailand's Development Strategies**. Bangkok: The National Economic and Social Development Board.

World Bank. 2000a. **Thailand Economic Monitor**. <http://www.worldbank.or.th/monitor>, February.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม “โครงการวิจัยเรื่อง” การวิเคราะห์อุตสาหกรรมขนาดกลางและ
ขนาดย่อมตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

-

แบบสอบถาม โครงการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง”		สำหรับผู้วิจัย No.	
การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจลักษณะการบริหารจัดการธุรกิจ SMIs เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจ SMIs ในอนาคต ทางคณะผู้วิจัยในโครงการฯ ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม โดยจะนำผลการวิจัยไปเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สาขาเศรษฐศาสตร์เพื่อส่งเสริมในการพัฒนา SMIs ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน			
ส่วนที่ 1 ประวัติความเป็นมา			
ชื่อผู้ให้ข้อมูล ตำแหน่ง ชื่อบริษัท ที่อยู่ ตำบล อำเภอ จังหวัด โทรศัพท์ โทรสาร ลักษณะธุรกิจ			
ชนิดของสินค้า (1) (2) (3) (4) (5)			
ปีที่เปิดดำเนินการ ปี พ.ศ. การขยายงานครั้งล่าสุด (1) ปี พ.ศ. (2) มูลค่า บาท			
ขนาดสินทรัพย์ ☐ ต่ำกว่า 5 ล้านบาท ☐ 5-50 ล้านบาท ☐ 51-100 ล้านบาท ☐ 101-150 ล้านบาท ☐ 151-200 ล้านบาท ☐ มากกว่า 200 ล้านบาท ทุนจดทะเบียน ☐ ต่ำกว่า 5 ล้านบาท ☐ 5-50 ล้านบาท ☐ 51-100 ล้านบาท ☐ 101-150 ล้านบาท ☐ 151-200 ล้านบาท ☐ มากกว่า 200 ล้านบาท		Code Ass. Cap.	

ส่วนที่ 2 โครงสร้างทางการเงิน						สำหรับผู้วิจัย	
2.1 การร่วมทุนกับต่างประเทศ ☐ ไม่มีการร่วมทุนจากต่างประเทศ ☐ มีการร่วมทุนจากประเทศ..... สัดส่วน%							
2.2 แหล่งเงินทุน							
2.2.1 เงินทุนภายใน				ปีแรก (บาท)	ปี 2543 (บาท)		
- ทุนส่วนตัวหรือญาติพี่น้อง							
- กู้จากธนาคารพาณิชย์ในฐานะลูกค้าทั่วไป							
- กู้จากกองทุนส่งเสริม SMIs ต่างๆ ของรัฐ							
- แหล่งอื่นๆ							
2.2.2 เงินลงทุนต่างประเทศ							
(โปรดระบุประเทศ)							
2.3 เงินลงทุน							
ประเภทเงินทุน				ปีแรก (บาท)	ปี 2543 (บาท)		
2.3.1 เงินลงทุนที่เป็นทรัพย์สินคงที่							
2.3.2 เงินทุนหมุนเวียนในกิจการ							
ส่วนที่ 3 การผลิตและการจัดการ							
3.1 แหล่งที่มาของวัตถุดิบและเครื่องมือเครื่องจักร (โปรดทำเครื่องหมาย ✓)							
วัตถุดิบ	แหล่งที่มาของวัตถุดิบ				สัดส่วนที่ใช้		
	ท้องถิ่น	ภูมิภาค	ในประเทศ	ต่าง	รวมใน	ต่าง	
3.1.1 วัตถุดิบทั้งสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูป							
3.1.2 เครื่องมือ เครื่องจักร							
3.1.3 ต้นทุนด้านเทคโนโลยีปัจจุบันของท่านสูงเกินไปหรือไม่ เมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตทั้งหมด ☐ สูงเกินไป ☐ ต่ำอยู่แล้ว ☐ ต้นทุนต่ำ							

3.2 การจัดจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ตลาดในประเทศ% ☐ ในจังหวัด ☐ ในภูมิภาค ☐ ทั่วประเทศ
 ตลาดต่างประเทศ%

3.3 ยอดขาย/ปี

☐ ต่ำกว่า 5 ล้านบาท ☐ 5-50 ล้านบาท ☐ 51-100 ล้านบาท
☐ 101-150 ล้านบาท ☐ 151-200 ล้านบาท ☐ มากกว่า 200 ล้านบาท

3.4 จำนวนพนักงานทั้งหมดในกิจการของท่าน

☐ ไม่เกิน 10 คน ☐ 11-50 คน ☐ 51-100 คน
☐ 101-150 คน ☐ 151-200 คน ☐ มากกว่า 200 คน
 โปรดระบุ.....คน

3.4.1 โปรดจำแนกพนักงานทั้งหมดที่ระบุในข้อ 5 ตามวุฒิการศึกษา

☐ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน คน
☐ ปริญญาตรี จำนวน คน
☐ อนุปริญญา/ปวส./ปวช. จำนวน คน
☐ ต่ำกว่า ปวช. จำนวน คน

3.4.2 จำนวนบุคลากรที่จบการศึกษาทางด้านการบริหารธุรกิจ / การตลาด / เศรษฐศาสตร์

☐ มี คุณวุฒิระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า จำนวน คน
 คุณวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน คน
 ความรู้ทางด้านธุรกิจ ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ไม่ดี

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

☐ ไม่มี เนื่องจาก ☐ หาพนักงานยาก ☐ ค่าจ้างสูงเกินไป
☐ ไม่มีความจำเป็นเพราะ

☐ อื่นๆ โปรดระบุ

สำหรับผู้วิจัย

3.4.3 โปรดทำเครื่องหมาย✓ เพื่อประเมินคุณสมบัติโดยเฉลี่ยของพนักงานทั้งหมด
(1 = ไม่เห็นด้วยมากที่สุด 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = เฉยๆ 4 = เห็นด้วย และ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด)

คุณสมบัติในปัจจุบัน	ต่ำกว่าปริญญาตรี					ปริญญาตรี/สูงกว่า				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1) มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ										
2) มีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์										
3) มีความสามารถในการประสานงานติดต่อ										
4) มีความอดทนในการปฏิบัติงาน										
5) มีความสามารถในการวิเคราะห์										
6) มีความซื่อสัตย์ต่อบริษัท										
7) มีความรับผิดชอบ										
8) มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร										
9) มีความคิดสร้างสรรค์และมีวิสัยทัศน์										
10) มีความเชื่อมั่นในตัวเอง										
11) มีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง										

3.5 การวิจัยและพัฒนาธุรกิจ

3.5.1 การลงทุนในเครื่องมือและสถานที่ ด้านการวิจัยและพัฒนาในปัจจุบัน ... ☐ มี ☐ ไม่มี

3.5.2 ค่าใช้จ่ายประจำปีด้านวิจัยและพัฒนา ☐ มี ☐ ไม่มี

3.6 การฝึกอบรม 3.6.1 ค่าใช้จ่ายประจำปีในการฝึกอบรมพนักงานสม่ำเสมอ ☐ มี ☐ ไม่มี

3.6.2 ลักษณะการฝึกอบรม	ภายในสถานประกอบการ		ภายนอกสถานประกอบการ	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
1) การฝึกอบรมเทคนิคการผลิต				
2) การอบรมด้านการบริหาร				
3) การอบรมด้านการเงิน				
4) อื่นๆ (โปรดระบุ) (1)				
(2)				
(3)				

สำหรับผู้วิจัย

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ช่วยให้ท่านผ่านวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540-2543 เฉพาะอุตสาหกรรมที่อยู่รอดในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

สำหรับผู้วิจัย

4.1a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้ปรับปรุงเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตด้วยวิธีใด

.....

.....

.....

4.1b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการปรับปรุงเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต

- ☐ สั่งซื้อเครื่องจักรทันสมัยราคาสูงจากต่างประเทศมาทดแทนเครื่องเก่า
- ☐ ยกเลิกหรือลดแผนจัดซื้อเครื่องจักรจากต่างประเทศทั้งหมดหรือให้น้อยที่สุด
- ☐ ผูกให้ช่างในองค์กรซ่อมบำรุงเครื่องจักรได้เอง
- ☐ พยายามหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ผลิตในประเทศแทนของต่างประเทศราคาสูง

4.2a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้แก้ไขเรื่องขนาดการผลิตในอุตสาหกรรมของท่านอย่างไร

.....

.....

.....

4.2b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการกำหนดขนาดการผลิตในอุตสาหกรรมของธุรกิจท่าน

- ☐ สั่งซื้อวัตถุดิบคราวละมากๆ เพื่อได้ส่วนลด แล้วจึงวางแผนเงินหมุนเวียนทีหลัง
- ☐ ทำแผนประมาณการต้นทุนทางอ้อม ต้นทุนวัตถุดิบ ต้นทุนแรงงานทางตรงและประมาณยอดขายล่วงหน้าทุกเดือน 3 เดือน เป็นต้น
- ☐ ตรวจสอบยอดสินค้าคงค้างในปริมาณที่เหมาะสมไม่มากไม่น้อยเกินไปโดยหาระดับจำนวนขึ้นต่ำสำรองไว้ไม่เกิน 3%
- ☐ รักษาระดับจำนวนการผลิตให้ไม่ต่ำกว่าจุดคุ้มทุน แต่ต้องสามารถจำหน่ายสินค้าได้หมด

4.3a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้วางระบบการขายเมื่อผลกำไรระยะสั้นและระยะยาวไว้อย่างไร

.....

.....

.....

4.3b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการวางระบบการขายเมื่อผลกำไรระยะสั้นและระยะยาวของธุรกิจท่าน

- ☐ ส่งเสริมการขายโดย ลด แลก แจก แถม เพื่อป้องกันสินค้าค้างสต็อก
- ☐ ลดการให้สินเชื่อแก่ลูกค้า เน้นให้ส่วนลดเงินสดโดยเอากำไรแต่น้อย
- ☐ ได้ปรึกษากับสถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อ ขอคำแนะนำจากองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ก่อนที่องค์กรจะพบปัญหา หรือทุกครั้งที่เกิดปัญหาขึ้นจากความผิดปกติทางการเงินมากกว่าการมุ่งแก้ไข ด้วยตนเองฝ่ายเดียว โดยอยู่บนพื้นฐานการพึ่งพาทรัพยากรของตนเอง
- ☐ ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับกระแสเงินสด งบกำไรขาดทุน งบดุลตามงวดบัญชี รวมถึงหาอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทุน ฯลฯ เพื่อตรวจสอบสถานะของบริษัทอย่างครบถ้วนกว่าภาวะปกติและหาทางแก้ไขทันทีกับผู้เชี่ยวชาญทางบัญชี

4.4a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้ใช้ลักษณะการติดต่อกับลูกค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้องรวมถึงแรงงานที่อยู่ในกระบวนการผลิตอย่างไร

สำหรับผู้วิจัย

4.4b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการติดต่อกับลูกค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้องรวมถึงแรงงานที่อยู่ในกระบวนการผลิตของธุรกิจท่าน

- ☐ ใช้หลักประกันคุณภาพในการผลิตและให้บริการแก่ลูกค้ารายใหญ่ทุกรายก่อนและดีกว่ารายเล็กเพื่อรักษารายได้หลักของธุรกิจ
- ☐ กรณีที่มีสินเชื่อค้างที่สถาบันการเงินจะมุ่งลดหนี้หรือลดวงเงินและผ่อนชำระหนี้ให้หมดมากกว่าจะเก็บเงินทุนสะสมไว้ขยายโรงงานก่อน
- ☐ ขอร้องและปรึกษากับผู้ส่งวัตถุดิบให้ช่วยลดราคาและเพิ่มคุณภาพของวัตถุดิบเพื่อให้สินค้าและโรงงานอยู่รอดได้
- ☐ ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจจะปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต, การจัดการ และการตลาดให้สอดคล้องและเป็นธรรม

4.5a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้เลือกวิธีการบริหารการเงินอย่างไรโดยเฉพาะกับสถาบันการเงินที่สนับสนุนสินเชื่อแก่ธุรกิจท่าน

4.5b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการบริหารการเงินโดยเฉพาะกับสถาบันการเงินที่สนับสนุนสินเชื่อแก่ธุรกิจท่านอยู่

- ☐ เพิ่มค่าการตลาดให้ฝ่ายขายเพื่อเพิ่มรายได้และกระแสเงินสดหมุนเวียน (cash flow)
- ☐ พยายามลดค่าใช้จ่ายทางอ้อม เช่น ค่าสาธารณูปโภค วัสดุ ครุภัณฑ์ ลงพร้อมไปกับการลดช่วงเวลาดำเนินงานของพนักงานที่ขาดประสิทธิภาพ
- ☐ รักษาระดับการผลิตของเครื่องจักรไว้และรักษายอดขายให้เป็นไปตามแผนเพื่อให้มีรายได้เพียงพอชำระหนี้
- ☐ รักษาสัดส่วนหนี้สินต่อต้นทุนให้อยู่ในมาตรฐานและขนาดของรายได้ที่กิจการจะได้รับให้เป็นไปตามแผน โดยพึ่งเงินทุนและทรัพยากรตัวเองเป็นหลักเสมอ

4.6a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้จัดการบริหารความเสี่ยงทางการตลาดและจัดการผลิตของท่านอย่างไร

สำหรับผู้วิจัย

4.6b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการบริหารความเสี่ยงทางการตลาดและการจัดการผลิตในภาวะวิกฤตของธุรกิจท่าน

- ☐ วางแผนกับผู้เชี่ยวชาญการเงิน การผลิต และทดสอบความต้องการของตลาดก่อนการผลิตเสมอ
- ☐ สร้างประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น ลดความสูญเสียวัสดุทุกทาง และไม่ลงทุนเพิ่มอีก
- ☐ จัดบันทึกปัญหาธุรกิจ วิเคราะห์การตลาด และเน้นการพึ่งตนเองในด้านเงินทุน รักษาส่วนแบ่งตลาดมากกว่าการขายที่หวังเพิ่มกำไรอย่างเดียว
- ☐ เพิ่มประเภทของผลิตภัณฑ์ให้มากประเภทหรือแก้ไขหีบห่อ แม้จะมีต้นทุนสูงขึ้นก็ตาม แต่ทำให้ขายสินค้าได้มากขึ้น

4.7a ในวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้ปรับปรุงแผนการตลาดในระดับต่าง ๆ ของธุรกิจอย่างไร

4.7 b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการปรับปรุงแผนการตลาดในระดับต่าง ๆ ของธุรกิจท่าน

- ☐ เน้นการส่งออกมากขึ้น เพราะค่าเงินบาทลดลงทำให้ได้กำไรมากขึ้น
- ☐ ไม่คำนึงถึงผลกำไรแต่กำหนดราคาที่สำคัญสำหรับลูกค้าที่มาซื้อถึงโรงงาน
- ☐ เน้นการรักษากลุ่มลูกค้าเก่าในท้องถิ่นมากกว่าแสวงหาลูกค้ารายใหม่จากต่างประเทศ
- ☐ รักษาและพยายามเพิ่มส่วนแบ่งตลาดภายในประเทศมากกว่าเน้นการส่งออก

4.8a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้แก้ไขปัญหาของสินค้าคงคลังในธุรกิจของท่านอย่างไร

4.8b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการควบคุมสินค้าคงคลังของธุรกิจท่าน

- ☐ สำรองและป้องกันอัคคีภัย โดยทำประกันวินาศภัยแบบ All Risk Insurance
- ☐ ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการควบคุมสินค้าคงคลัง
- ☐ สต็อกวัตถุดิบแค่เพียงพอสำหรับการผลิตไม่เกิน 3-5 วัน
- ☐ ลดต้นทุนการส่งมอบ การจัดเก็บดูแลรักษา

4.9a ในวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้วางระบบการจัดซื้อของท่านอย่างไร 4.9b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการแก้ไขกระบวนการจัดซื้อในธุรกิจท่าน ☐ เลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพสูงๆ แม้จะไกลและพิจารณาเงื่อนไขจำนวนที่สั่งและเครดิตการค้าที่ได้ ☐ พยายามลดปริมาณการจัดซื้อวัตถุดิบและหาแหล่งวัตถุดิบที่ใกล้แทนที่ห่างไกล ☐ ติดตามระดับราคาวัตถุดิบรวมถึงแหล่งคุณภาพเสมอเพื่อมาแนะนำผู้ผลิตใกล้โรงงานให้แก้ไขมาตรฐานก่อนไปซื้อที่อื่น ☐ ไปถึงแหล่งวัตถุดิบเพื่อคัดเลือกเอง พร้อมแนะนำผู้ผลิต/ผู้ส่ง โดยมักเลือกแหล่งใกล้ก่อนเพื่อประหยัดการขนส่ง 4.10a ในวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้ขยายงานวิจัยและพัฒนาอย่างไร 4.10b. แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการขยายงานฝ่าย/แผนกวิจัยพัฒนาของธุรกิจท่าน ☐ ได้ควบคุมค่าใช้จ่ายด้านวิจัยพัฒนาให้อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม เพราะมีต้นทุนสูงยังไม่เหมาะกับขนาดของโรงงานขณะนี้ ☐ ได้เพิ่มงบประมาณด้านวิจัยเฉพาะการตลาด และพัฒนาผลิตภัณฑ์มากขึ้น สวนทางกับการตัดทอนค่าใช้จ่ายฝ่ายอื่นลง ☐ กำหนดให้ผู้บริหารเข้าอบรมสัมมนาการค้า การลงทุนตามที่กระทรวง หน่วยงานการจัดให้ และนำข้อมูลมาปรับใช้กับการบริหารเสมอ ☐ ได้อาศัยข้อมูลสถิติต่าง ๆ จากงานวิจัยพัฒนาเพื่อการบริหารแบบมืออาชีพ ผสมกับการบริหารจากประสบการณ์ 4.11a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านมีแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับระบบงานอย่างไร..... 4.11b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการจัดทำแผนปฏิบัติการที่แก้ไขปัญหาอย่างมีระบบของธุรกิจท่าน ☐ ทำความเข้าใจกับพนักงานในปัญหาของธุรกิจและร่วมแก้ไขด้วยกัน ☐ มอบเกียรติประวัติ โล่ เงินรางวัลแก่พนักงานที่ทุ่มเทแก้ไขปัญหาขององค์กร เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ แม้บริษัทอาจไม่จ่ายโบนัสมากเท่าเดิม ☐ รณรงค์กิจกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิต อาทิ เช่น กิจกรรม 5 ส. , Q.C. หรือการวางแผนสายการผลิตลดการสิ้นเปลืองวัสดุเหลือทิ้งให้น้อยที่สุดทุกระยะ ☐ จัดบันทึกปัญหาธุรกิจ วิเคราะห์การตลาดและเน้นการพึ่งตนเอง โดยมอบหมายให้พนักงานแต่ละฝ่ายไปหาทางแก้ไขเอง	สำหรับผู้วิจัย
--	-----------------------

4.12a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้รักษาสภาพคล่องของธุรกิจที่ทำอยู่อย่างไร

สำหรับผู้วิจัย

4.12b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับวิธีดำเนินการเพื่อรักษาสภาพคล่องในธุรกิจท่าน โดยเฉพาะในช่วงวิกฤติที่ผ่านมา

- ☐ ชะลอการจ่ายเงินต่างๆกับคู่สัญญาเกือบทุกรายเพื่อความอยู่รอดของกิจการเป็นหลัก
- ☐ ขอเจรจากับสถาบันการเงินเพิ่มวงเงินธุรกิจ โดยอ้างถึงการขยายโครงการใหม่เพื่อโอนย้ายเงินทุนมาช่วยกิจการในเครือได้ง่ายขึ้น
- ☐ รักษาปริมาณเงินสดโดยจ่ายสมทบเงินสะสมหรือให้หุ้นแก่พนักงานแทนการจ่ายโบนัส
- ☐ ได้วางแผนและสามารถจำหน่ายสินทรัพย์ถาวรที่ไม่จำเป็นออกไป ก่อนเกิดปัญหาสภาพคล่อง

4.13a ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจท่านได้วางแผนส่งเสริมการขายอย่างไร

4.13b แนวทางใดในข้อต่อไปนี้ที่ใกล้เคียงที่สุดกับการแก้ไขงานส่งเสริมการขายที่ทำให้ท่านผ่านวิกฤตมาได้

- ☐ ให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์เพื่อจูงใจลูกค้า เน้นลูกค้ารายใหญ่และอยู่ใกล้
- ☐ เพิ่มช่องทางจำหน่ายและสร้างเครือข่ายการค้ากับส่วนราชการและ องค์กรการค้าต่าง ๆ
- ☐ ให้ส่วนลดมากขึ้นแก่ลูกค้าที่ซื้อจำนวนมากและผู้มาซื้อถึงโรงงาน
- ☐ ศึกษากลยุทธ์ของคู่แข่ง แก้ไขกลยุทธ์เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาดในประเทศ

ส่วนที่ 5 แนวทางในการดำเนินธุรกิจปัจจุบัน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่กำหนดระดับความสำคัญของแนวคิดทางด้านวิธีการผลิต การตลาด การจัดการ ที่ท่านใช้ในธุรกิจ

แนวคิดที่ท่านใช้ในการดำเนินธุรกิจ	ระดับความสอดคล้อง (%)				
	0-20	21-40	41-60	61-80	80-100
5.1 ลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้					
(1) เครื่องจักรและแรงงานได้ผลิตสินค้าอย่างเต็มที่ (Full Capacity)					
(2) ความสามารถในการซ่อมแซมบำรุงและรักษาเครื่องจักรในกิจการของท่าน					
(3) ใช้เทคโนโลยีการผลิตในประเทศทั้งในด้านเครื่องมือและช่างผู้ชำนาญการ					
(4) เน้นการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้					

แนวคิดที่ท่านใช้ในการดำเนินธุรกิจ	ระดับความสอดคล้อง (%)					สำหรับผู้วิจัย
	0-20	21-40	41-60	61-80	80-100	
5.2 ขนาดการผลิต (1) การขยายการผลิตมาจากตลาดท้องถิ่นแบบค่อยเป็นค่อยไปจนมีความมั่นคงแล้วจึงขยายไปยังเขตภูมิภาค (2) มีตลาดต่างประเทศรองรับในส่วนเกินที่ผลิตขายภายในประเทศได้ตลอด (3) ยังรักษาการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศมากกว่าต่างประเทศ (4) มุ่งผลิตจำนวนมากๆเพื่อให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำลงเรื่อยๆ						
5.3 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไร (1) ใช้งบประมาณน้อยคิดเป็นสัดส่วนต่ำเทียบกับต้นทุนการผลิตรวม (2) สัดส่วนของสินค้าท่านในตลาดภูมิภาคของโรงงานที่ตั้งอยู่ (3) ภายหลังจากที่ท่านสะสมทุนได้จำนวนหนึ่ง หากต้องขยายกิจการและสถาบันการเงินมาให้ท่านกู้ยืมเพิ่มวงเงิน ท่านคิดว่าน่าจะนำเงินสะสมมาลงทุน (4) เมื่อกิจการใช้ทุนตัวเองแล้วและมีคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้นท่านจะเพิ่มวงเงินเชื่อ						
5.4 ลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิต และปัจจัยการผลิต (1) ถ้ากิจการมีความจำเป็นต้องมี sub contractor แนวโน้มที่ท่านจะสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและทุนแก่พวกเขา (2) ถ้าจะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากวิศวกรผู้เชี่ยวชาญต่างชาติให้กับคนงานของท่าน ท่านยินดีจะช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม (3) ระหว่างลูกค้ารายใหญ่และรายย่อย ท่านจะให้บริการขายและบริการหลังการขายแก่ลูกค้าอย่างเที่ยงธรรม (4) การลดค่าใช้จ่ายในทางธุรกิจลงท่านอาจต้องลดแรงงานและลดค่าวัตถุดิบตามมา แต่จะไม่ลดการให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า						
5.5 การเน้นการผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้ (1) เครื่องจักรที่ท่านใช้สามารถปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นได้ง่าย (2) การใช้วัสดุการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ ท่านสามารถหาทดแทนจากแหล่งใกล้เคียงได้ (3) การจัดหาวัตถุดิบส่วนใหญ่ท่านสามารถหาได้จากแหล่งใกล้เคียงและมีให้เลือกมากพร้อมคลังจัดเก็บ (4) การที่โรงงานมีผลิตภัณฑ์น้อยอย่าง ย่อมควบคุมง่ายกว่าและคุมสต็อกไม่ยุ่งยาก หรือขายสินค้าตามประเภทที่มีอยู่						

[illegible]

2 ท่านคิดว่าควรจะนำพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับอุตสาหกรรมของท่านได้หรือไม่

☐ ได้

☐ ไม่ได้

เพราะ

.....

.....

.....

3 ถ้าท่านจะใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ท่านจะใช้ในลักษณะใดบ้าง

.....

.....

.....

4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตของท่าน นั่นคือ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ (แทนที่จะนำเข้าเทคโนโลยีใหม่ล่าสุดทุกครั้งที่สามารถทำได้)

☐ เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

.....

☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

.....

☐ ไม่มีความเห็น

5 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการวางแผนการผลิตให้มีขนาดการผลิตสอดคล้องกับขีดความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อให้การขยายตัวของการผลิตมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป แต่มีความมั่นคง (แทนเน้นการขยายตัวตามความต้องการของตลาดและผลกำไรในระยะสั้นซึ่งอาจมีความเสี่ยงจากการบริหารจัดการสูง)

☐ เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

.....

☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

.....

☐ ไม่มีความเห็น

สำหรับผู้วิจัย

6.6 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการวางแผนการผลิตควรคำนึงถึงความมั่นคงของกิจการในระยะยาวเป็นหลัก (แทนมุ่งหวังผลตอบแทนระยะสั้น ซึ่งมักจะเน้นความสามารถขยายการผลิตให้ได้รวดเร็วจนทำให้ท่านมีฐานะได้อย่างชัดเจนในช่วงชีวิตของท่านเอง เช่น ประสิทธิภาพของผู้นำประเทศในปัจจุบัน)

☐ เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่มีความเห็น

6.7 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ โดยไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค ไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกจ้างรวมทั้งไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน (หรือท่านเห็นว่าความสามารถอยู่รอดได้และสามารถสะสมทุนได้เร็วโดยไม่ต้องคำนึงถึงสิ่งใดทั้งสิ้นยังเป็นสิ่งจำเป็นในการทำธุรกิจเพื่อความอยู่รอดของกิจการท่าน)

☐ เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่มีความเห็น

6.8 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าแทนที่จะผลิตสินค้าเพียงอย่างเดียวหรือน้อยอย่าง ท่านควรผลิตสินค้าที่มีลักษณะหลากหลายหรือวางแผนล่วงหน้าที่จะสามารถปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้ง่าย เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากการที่ราคาสินค้าที่ท่านมีอยู่ไม่ก็ขึ้นดเปลี่ยนแปลงรวดเร็วเกินไปทำให้ท่านไม่สามารถปรับโครงสร้างการผลิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ซึ่งจะทำให้ธุรกิจของท่านประสบปัญหาได้

☐ เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่มีความเห็น

สำหรับผู้วิจัย

6.9 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับหลักการในการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นการขยายกิจการ โดยสะสมทุนจากกำไรหรือออกหุ้นเพิ่มเติมแทนการกู้เงินจากภายนอกเพื่อขยายกิจการเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินกู้จากต่างประเทศที่ต้องขึ้นกับความเสี่ยงจากการผันผวนของค่าเงินด้วย

☐ เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่มีความเห็น

6.10 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่ากิจการของท่านควรจะค่อยเติบโตอย่างมั่นคง โดยเริ่มจากเน้นตลาดในท้องถิ่น ก่อนแล้วจึงขยายไปสู่ตลาดภูมิภาคและตลาดในประเทศทั้งประเทศเป็นหลักก่อน แล้วจึงจะเน้นตลาดต่างประเทศภายหลังเมื่อกิจการของท่านมั่นคงแล้ว (หรือท่านมีความเห็นว่าการผลิตเพื่อตลาดต่างประเทศเลยเพราะเป็นตลาดใหญ่ได้เสียเร็ว อีกทั้งเป็นหนทางเดียวสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมของท่าน)

☐ เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ

☐ ไม่มีความเห็น

6.11. ท่านได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมจากหน่วยงานของรัฐบ้างหรือไม่ ความรู้ดังกล่าวสามารถประยุกต์ได้กับกิจการของท่านหรือไม่

☐ ได้รับความรู้จากหน่วยงานของรัฐ

☐ ประยุกต์ได้

☐ ประยุกต์ไม่ได้

☐ ได้รับความรู้จากแหล่งอื่น

☐ ประยุกต์ได้

☐ ประยุกต์ไม่ได้

☐ ไม่เคยรับทราบว่ามีความคิดเช่นนั้นมาก่อน

สำหรับผู้วิจัย

6.12 เนื่องจากขณะนี้คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์สำหรับแผนพัฒนาประเทศ ฉบับที่ 9 ท่านคิดว่าจะสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของท่านหรือไม่

☐ คิดว่าสอดคล้องเพราะ

.....

.....

☐ คิดว่าไม่สอดคล้อง เพราะ

.....

.....

☐ ไม่มีความเห็น

สำหรับผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา โครงสร้างทางการเงิน การผลิตและ
การจัดการของอุตสาหกรรม จำแนกโดยขนาดและประเภทของอุตสาหกรรม

ภาพรวมของอุตสาหกรรมและการจำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 1 ประวัติความเป็นมา

ตารางที่ A 1.1 ปีที่เริ่มดำเนินการและปีที่ขยายกิจการ

ขนาดของ อุตสาหกรรม	ปีเริ่มของปี ที่เริ่ม ดำเนินการ	ปีสุดท้ายของ ปีสุดท้าย ดำเนินการ	จำนวนของ ขนาดของ กิจการ	ปีเริ่มของปี ที่เริ่ม กิจการ	ปีสุดท้ายของ ปีสุดท้าย กิจการ	จำนวนของ ขนาดของ กิจการ
ภาพรวม	2442 - 2539	2528	11.9	2516 - 2544	2540	5.0
เล็ก	2480 - 2539	2529	11.8	2516 - 2544	2538	8.0
ย่อม	2490 - 2539	2525	8.7	2526 - 2544	2540	4.1
กลาง	2442 - 2539	2528	17.2	2530 - 2540	2542	3.2

ตารางที่ A 1.2 มูลค่าทุนจดทะเบียน มูลค่าการขยายกิจการ มูลค่าทรัพย์สิน (ล้านบาท)

ขนาดของ อุตสาหกรรม	มูลค่าของ ทุนจดทะเบียน	มูลค่าของ มูลค่าของ กิจการ	มูลค่าของ มูลค่าของ กิจการ	มูลค่าของ มูลค่าของ กิจการ	มูลค่าของ มูลค่าของ กิจการ	มูลค่าของ มูลค่าของ กิจการ
ภาพรวม	15.9	22.9	16.0	27.0	35.1	44.5
เล็ก	2.8	2.5	16.2	26.9	2.5	0.0
ย่อม	17.8	13.3	9.0	12.9	27.5	0.0
กลาง	41.1	41.1	32.8	38.1	64.3	43.7

ส่วนที่ 2 โครงสร้างทางการเงิน

ตารางที่ A 2.1 สัดส่วนการร่วมทุนจากต่างประเทศ

ขนาดของ อุตสาหกรรม	ปี	โกลด์	ปีแรก	สัดส่วนการร่วมทุน กับหุ้น ทั้งหมด(ร้อยละ)	จำนวนเงินรวม ตั้งแต่วัน ก่อตั้งบริษัท (ล้านบาท)	จำนวนเงิน รวมต่อ หุ้น
ภาพรวม	23	268	15	8.0	37.0	26.2
เล็ก	2	99	4	2.0	27.5	3.5
ข้อม	14	112	8	11.1	37.0	24.0
กลาง	7	47	3	13.0	40.2	34.4

ตารางที่ A 2.2 เงินทุนในประเทศ

(ล้านบาท)

ขนาดของ อุตสาหกรรม	ส่วนตัวหรือ ญาติพี่น้อง		ธนาคารพาณิชย์		กองทุนส่งเสริม SMIs		อื่นๆ		รวม	
	ปีแรก	2543	ปีแรก	2543	ปีแรก	2543	ปีแรก	2543	ปีแรก	2543
ภาพรวม	5.0 (9.0)	13.1 (18.7)	12.4 (20.4)	27.4 (44.0)	4.2 (6.8)	16.5 (16.7)	7.7 (2.4)	13.2 (16.2)	29.3	70.2
เล็ก	1.7 (2.0)	1.4 (1.7)	4.2 (6.9)	3.0 (2.3)	0.3 (0.3)	0.05 (0.0)	0.4 (0.5)	1.0 (0.0)	6.6	5.5
ข้อม	5.1 (7.1)	9.7 (9.6)	7.6 (8.1)	18.2 (36.2)	12.0 (0.0)	11.2 (9.6)	7.2 (7.7)	6.5 (6.0)	31.9	45.6
กลาง	12.4 (16.5)	26.0 (25.9)	38.4 (35.1)	48.7 (52.8)	0.0 (0.0)	30.7 (20.6)	15.5 (18.7)	26.2 (21.3)	66.3	131.6

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ A 2.3 เงินลงทุนจากต่างประเทศเงินลงทุนที่เป็นทรัพย์สินคงที่ เงินทุนหมุนเวียนใน
กิจการ

(ล้านบาท)

ประเภทของอุตสาหกรรม	เงินลงทุนจากต่างประเทศ		เงินลงทุนที่เป็นทรัพย์สินคงที่		เงินลงทุนหมุนเวียน	
	ปีรวม	ร้อยละ	ปีรวม	ร้อยละ	ปีรวม	ร้อยละ
ภาพรวม	14.5 (3.1)	13.3 (14.0)	9.2 (18.4)	21.0 (34.0)	7.0 (12.6)	19.2 (35.1)
เล็ก	0.0 (0.0)	0.0 (0.0)	2.1 (2.4)	1.8 (2.3)	1.4 (1.8)	2.5 (3.7)
ย่อม	11.3 (0.0)	3.0 (2.8)	6.7 (8.2)	13.5 (15.9)	6.6 (10.2)	14.1 (31.6)
กลาง	16.1 (2.0)	23.6 (12.6)	24.6 (33.5)	49.2 (49.6)	14.9 (19.3)	48.6 (43.7)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 การผลิตและการจัดการ

ตารางที่ A 3.1 แหล่งที่มาของวัตถุดิบ และสัดส่วนที่ใช้ระหว่างในประเทศและต่างประเทศ

(ร้อยละ)

ประเภทของอุตสาหกรรม	แหล่งที่มาของวัตถุดิบ				
	ท้องถิ่น	ภูมิภาค	ในประเทศ	รวมในประเทศ	ต่างประเทศ
ภาพรวม	11.1	7.0	59.7	77.8	22.2
เล็ก	17.9	6.7	61.2	85.8	14.2
ย่อม	9.0	8.0	60.6	78.7	22.3
กลาง	5.4	5.4	55.9	66.7	33.3

ตารางที่ A 3.2 แหล่งที่มาของเครื่องมือ เครื่องจักร

(ร้อยละ)

ขนาดของโรงงาน	แหล่งที่มาของเครื่องมือเครื่องจักร				
	ท้องถิ่น	ภูมิภาค	ในประเทศ	รวมในประเทศ	ต่างประเทศ
ภาพรวม	4.8	1.3	54.8	60.8	39.2
เล็ก	10.7	1.6	63.1	75.4	24.6
ย่อม	3.6	0.6	52.1	56.3	43.7
กลาง	1.1	1.1	42.7	49.4	50.6

ตารางที่ A 3.3 ต้นทุนด้านเทคโนโลยีและตลาด

(ร้อยละ)

ขนาดของอุตสาหกรรม	ต้นทุนด้านเทคโนโลยี			ตลาด				
	ลงทุนไป	คืออยู่แล้ว	ตา	ไม่ จริงจัง	ไม่ สนใจ	ทั่ว ประเทศ	ไม่ ประเทศ	ต่าง ประเทศ
ภาพรวม	21.3	67.1	11.5	16.9	16.2	38.0	71.1	28.9
เล็ก	25.2	65.0	9.7	19.6	17.6	43.8	81.0	19.0
ย่อม	18.6	67.4	14.0	17.9	14.2	36.8	68.9	31.1
กลาง	20.4	70.4	9.2	9.0	15.0	34.0	58.0	42.0

ตารางที่ A 3.4 ยอดขาย จำนวนพนักงาน วุฒิการศึกษา

ประเภทของสถานประกอบการ	ยอดขาย (ล้านบาท)	จำนวน พนักงาน (คน)	วุฒิการศึกษา			
			สูงกว่า ปริญญาตรี (คน)	ปริญญาตรี (คน)	อนุปริญญา ปวช. ปวส. (คน)	ต่ำกว่า ปวช. (คน)
ภาพรวม	47.8 (60.3)	111	2	9	15	85
เล็ก	14.6 (18.7)	28	-	2	3	23
ย่อม	40.4 (43.0)	119	2	11	14	92
กลาง	131.0 (69.2)	242	3	19	41	179

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ A 3.5 จำนวนบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านบริหารธุรกิจ / การตลาด / เศรษฐศาสตร์

ขนาดของ อุตสาหกรรม	มี			ร้อยละ	ร้อยละ ที่ไม่มี	ความรู้ของผู้ที่สำเร็จการศึกษา		
	รวม (คน)	สูงกว่า ปริญญาตรี (คน)	ปริญญาตรี (คน)			ดี (ร้อยละ)	พอใช้ (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)
ภาพรวม	7	1	6	72.0	28.0	54.4	44.1	1.5
เล็ก	2	-	2	50.9	49.1	55.4	42.9	1.7
ย่อม	8	2	6	75.8	24.2	52.6	47.4	0.0
กลาง	14	2	12	92.7	7.3	56.9	39.2	3.9

ตารางที่ A 3.6 เหตุผลของการไม่จ้างบุคลากรด้านบริหารธุรกิจ / การตลาด / เศรษฐศาสตร์

(ร้อยละ)

วัตถุประสงค์ของการจ้าง	หาประโยชน์	วัดประสิทธิภาพ	ไม่มีความจำเป็น
ภาพรวม	6.5	31.2	62.3
เล็ก	6.8	22.7	70.5
ข้อม	6.9	37.9	55.2
กลาง	0.0	75.0	25.0

หมายเหตุ : ขนาดกลางมีตัวอย่างเพียง 4 ตัวอย่าง จึงไม่น่าจะมีความหมายมากนัก

ตารางที่ A 3.7 การประเมินคุณสมบัติพนักงานที่มีคุณสมบัติต่ำกว่าปริญญาตรี

คุณสมบัติ ผู้สมัคร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	ผลรวม เฉลี่ย
ภาพรวม	D+	C-	C+	B	C	B	B	B-	C	B-	C+	C+
เล็ก	D+	D+	C+	B	C	B	B	B-	C+	B	C+	C+
ซ่อม	D+	C-	C+	B	C	B	B	B-	C	B-	C+	C+
กลาง	C-	C+	C+	B	C	B	B	B-	C	C+	C+	C+

หมายเหตุ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
2. ความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์
3. ความสามารถในการติดต่อประสานงาน
4. ความอดทนในการปฏิบัติงาน
5. ความสามารถในการวิเคราะห์
6. ความซื่อสัตย์ต่อบริษัท
7. ความรับผิดชอบ
8. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร
9. ความคิดสร้างสรรค์และวิสัยทัศน์
10. ความเชื่อมั่นในตัวเอง
11. ความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาด้วยตัวเอง

คะแนน	E 0.8 – 1.2	D+ 2.3 – 2.5	B- 3.6 – 3.7
	E+ 1.3 – 1.5	C- 2.6 – 2.7	B 3.8 – 4.2
	D- 1.6 – 1.7	C 2.8 – 3.2	B+ 4.3 – 4.5
	D 1.8 – 2.2	C+ 3.3 – 3.5	A- 4.6 – 4.7
			A 4.8 – 5.0

ตารางที่ A 3.8 การประเมินคุณสมบัติพนักงานที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่า

ลักษณะ คุณวุฒิ/ประสบการณ์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	ผลรวม เฉลี่ย
ภาพรวม	B	B	B	B	B	B+	B+	B	B	B	B	B
เล็ก	B-	B	B	B+	B	B+	B	B	B	B	B	B
ข้อม	B	B	B+	B	B	B+	B+	B	B	B	B	B
กลาง	B	B	B	B	B	B	B+	B	B	B	B	B

หมายเหตุ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
2. ความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์
3. ความสามารถในการติดต่อประสานงาน
4. ความอดทนในการปฏิบัติงาน
5. ความสามารถในการวิเคราะห์
6. ความซื่อสัตย์ต่อบริษัท
7. ความรับผิดชอบ
8. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร
9. ความคิดสร้างสรรค์และวิสัยทัศน์
10. ความเชื่อมั่นในตัวเอง
11. ความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาด้วยตัวเอง

คะแนน	E 0.8 – 1.2	D+ 2.3 – 2.5	B- 3.6 – 3.7
	E+ 1.3 – 1.5	C- 2.6 – 2.7	B 3.8 – 4.2
	D- 1.6 – 1.7	C 2.8 – 3.2	B+ 4.3 – 4.5
	D 1.8 – 2.2	C+ 3.3 – 3.5	A- 4.6 – 4.7
			A 4.8 – 5.0

ตารางที่ A 3.9 การวิจัยและพัฒนาธุรกิจและการฝึกอบรมพนักงาน

(ร้อยละ)

ขนาดของ อุตสาหกรรม	การลงทุนเพื่อวิจัย และพัฒนากิจการวิจัย และพัฒนา		ค่าใช้จ่ายเพื่อจัดฝึกอบรม วิจัยและพัฒนา		ค่าใช้จ่ายเพื่อจัดฝึกอบรม ฝึกอบรม	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
ภาพรวม	45.2	54.8	33.6	66.4	52.5	47.5
เล็ก	30.3	69.7	19.8	80.2	35.2	64.8
ข้อม	47.7	52.3	33.6	66.4	53.7	46.3
กลาง	66.7	33.3	58.5	41.5	80.4	19.6

ตารางที่ A 3.10 ลักษณะการฝึกอบรม

(ร้อยละ)

ขนาดของ อุตสาหกรรม	เทคนิคการฝึก						การบริหาร					
	ภายในสถาน ประกอบการ			ภายนอกสถาน ประกอบการ			ภายในสถาน ประกอบการ			ภายนอกสถาน ประกอบการ		
	มี	ไม่มี	ไม่ ระบุ	มี	ไม่มี	ไม่ ระบุ	มี	ไม่มี	ไม่ ระบุ	มี	ไม่มี	ไม่ ระบุ
ภาพรวม	61.1	28.0	10.8	30.7	41.2	28.0	38.2	45.3	16.6	26.0	40.5	33.4
เล็ก	44.8	44.8	10.5	33.3	41.9	24.8	27.6	56.2	16.2	32.4	40.0	27.6
ข้อม	66.4	23.9	9.7	30.6	41.8	27.6	37.3	46.3	16.4	23.1	40.3	36.6
กลาง	78.9	7.0	14.0	22.8	43.9	33.3	59.6	22.8	17.5	3.5	0.0	96.5

ตารางที่ A 3.11 ลักษณะการฝึกอบรม

(ร้อยละ)

วิชาที่อบรม หรือด้านอบรม	ภาคเช้า						ภาคบ่าย					
	ความรู้ในเนื้อหา			ความรู้นอกเนื้อหา			ความรู้ในเนื้อหา			ความรู้นอกเนื้อหา		
	ดี	พอใช้	พอ	ดี	พอใช้	พอ	ดี	พอใช้	พอ	ดี	พอใช้	พอ
ภาพรวม	24.7	54.1	21.3	16.9	47.3	35.8	7.1	4.1	88.9	8.4	6.8	84.8
เล็ก	21.0	48.6	30.5	16.2	49.5	34.3	8.6	2.9	88.6	1.9	9.5	88.6
ข้อม	23.9	49.3	26.9	16.4	47.0	36.6	7.5	6.7	85.8	6.7	6.7	86.6
กลาง	78.9	7.0	14.0	19.3	43.9	36.8	50.9	22.8	26.3	24.6	1.8	73.7

ลักษณะต่างๆ ของอุตสาหกรรมจำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 1 ประวัติความเป็นมา

ตารางที่ B 1.1 ปีที่เริ่มดำเนินการและปีที่ขยายกิจการ

ประเภทของ อุตสาหกรรม	ปีที่ย่อ ดำเนินการ	ปีที่ย่อ ดำเนินการ	ค่าเฉลี่ยของ ขนาดงาน	ปีที่ย่อ กิจการขยาย กิจการ	ปีที่ย่อ กิจการ	ค่าเฉลี่ยของ ขนาดงาน
อาหารและเครื่องดื่ม	2442 - 2539	2523	19.4	2516-2544	2539	7.1
สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง	2510-2538	2529	7.4	2530-2544	2541	3.6
ไม้แปรรูป กระจก สิ่งพิมพ์	2493-2539	2528	11.4	2538-2544	2541	2.3
ยางและผลิตภัณฑ์ พลาสติก	2516-2539	2532	6.3	2530-2544	2539	4.5
โลหะและอโลหะ	2485-2539	2527	12.3	2516-2544	2538	7.0
เครื่องจักร และอุปกรณ์ ขนส่ง	2463-2539	2527	12.9	2535-2544	2541	2.7